

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 84/10-8

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Senke Klarić-Baranović kao predsjednice vijeća, te mr. sc. Branka Brkića, mr. sc. Marijana Svedrovića, Ranka Marijana i Melite Božičević-Grbić kao članova vijeća, uz sudjelovanje sudske savjetnice Martine Slunjski kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. Branimira Glavaša i dr., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st 1. OKZ RH, odlučujući o žalbama opt. Branimira Glavaša, opt. Ivice Krnjaka, opt. Gordane Getoš Magdić, opt. Dina Kontića, opt. Tihomira Valentića i opt. Zdravka Dragića te državnog odvjetnika, podnesenim protiv presude Županijskog suda u Zagrebu broj K-rz-1/07 od 8. svibnja 2009. godine, u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Darka Klieria, branitelja opt. Branimira Glavaša – Veljka Miljevića, odvjetnika u Zagrebu, Ante Madunića, odvjetnika u Zagrebu i Dražena Matijevića, odvjetnika u Osijeku, branitelja opt. Ivice Krnjaka – Domagoja Rešetara, odvjetnika u Osijeku, branitelja opt. Gordane Getoš Magdić – Antuna Babića odvjetnika u Odvjetničkom uredu Babić & Čorluka u Vinkovcima, branitelja opt. Dina Kontića – Radovana Kovača, odvjetnika u Zagrebu, branitelja opt. Tihomira Valentića – Jadranke Sloković, odvjetnice u Zagrebu i Borisa Vrdoljaka, odvjetnika u Zagrebu i branitelja opt. Zdravka Dragića – Dragutina Gajskog, odvjetnika u Zagrebu, u sjednici održanoj dana 31. svibnja, 1. i 2. lipnja 2010. godine,

p r e s u d i o j e:

I. Djelomično se prihvaća žalba opt. Branimira Glavaša, preinačuje se prvostupanjska presuda:

a) u pravnoj oznaci djela i izriče da je opt. Branimir Glavaš, djelatnošću za koju je proglašen krivim u toč. 1 a) i b) i toč. 2 a), b), c) i d) izreke pobijane presude, počinio jedno kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH,

b) u odluci o kazni pa se opt. Branimir Glavaš za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH, na temelju tog zakonskog propisa, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 8 (osam)

godina, u koju kaznu mu se na temelju čl. 45. st. 1. OKZRH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 18. travnja 2007. do 11. siječnja 2008.

II. Djelomično se prihvaćaju žalbe opt. Ivica Krnjaka, opt. Gordane Getoš Magdić, opt. Dina Kontića, opt. Tihomira Valentića i opt. Zdravka Dragića, preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kazni, pa se opt. Ivica Krnjak za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je proglašen krivim u toč. 2 a), b), c) i d) izreke pobijane presude, na temelju tog zakonskog propisa, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina, u koju kaznu mu se na temelju čl. 45. st. 1. OKZRH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 19. listopada 2006. do 18. rujna 2008., od 24. do 26. studenog 2008. te od 21. travnja 2009. pa nadalje; opt. Gordana Getoš Magdić, za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je proglašena krivom u toč. 2 a), b), c) i d) izreke pobijane presude, na temelju tog zakonskog propisa, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina u koju kaznu joj se na temelju čl. 45. st. 1. OKZRH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 19. listopada 2006. do 17. rujna 2008. te od 9. svibnja 2009. pa nadalje; opt. Dino Kontić za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je proglašen krivim u toč. 2 c) izreke pobijane presude, na temelju tog zakonskog propisa i uz primjenu čl. 39. st. 1. u svezi čl. 38. toč. 2. OKZRH, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 6 (šest) mjeseci, u koju kaznu mu se na temelju čl. 45. st. 1. OKZRH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 19. listopada 2006. do 18. rujna 2008., te od 8. svibnja 2009. pa nadalje; opt. Tihomir Valentić za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je proglašen krivim u toč. 2 a), b) i c) izreke pobijane presude, na temelju tog zakonskog propisa i uz primjenu čl. 39. st. 1. u svezi čl. 38. toč. 2. OKZRH, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine i 6 (šest) mjeseci, u koju kaznu mu se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 19. listopada 2006. do 17. rujna 2008., te od 8. svibnja 2009. pa nadalje; i opt. Zdravko Dragić za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je proglašen krivim u toč. 2 a), b) i c) izreke pobijane presude, na temelju tog zakonskog propisa i uz primjenu čl. 39. st. 1. u svezi čl. 38. toč. 2. OKZRH, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 6 (šest) mjeseci, u koju kaznu mu se na temelju čl. 45. st. 1. OKZRH uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 19. listopada 2006. do 17. rujna 2008., te od 8. svibnja 2009. pa nadalje.

III. U ostalom dijelu, žalbe opt. Branimira Glavaša, opt. Ivica Krnjaka, opt. Gordane Getoš Magdić, opt. Dina Kontića, opt. Tihomira Valentića i opt. Zdravka Dragića, a žalba državnog odvjetnika u cijelosti, odbijaju se kao neosnovane te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu, potvrđuje presuda suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Presudom Županijskog suda u Zagrebu broj K-rz-1/07 od 7. svibnja 2009. optuženici Branimir Glavaš, Ivica Krnjak, Gordana Getoš Magdić, Dino Kontić, Tihomir Valentić i Zdravko Dragić oglaseni su krivima za kaznena djela raznog zločina i to:

- opt. Branimir Glavaš za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. u svezi sa čl. 28. OKZRH, za koje mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od

pet godina (djelo pod 1. a) i b)), te za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st.1. OKZRH (djelo pod 2. a), b), c) i d)), za koje mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od osam godina, te je primjenom odredaba o stjecaju iz čl. 43. st. 1. i 2. toč. 2. OKZRH osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od deset godina; optuženici Ivica Krnjak, Gordana Getoš Magdić, Dino Kontić, Tihomir Valentić i Zdravko Dragić oglašeni su krivima za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH (djelo pod 2), te su osuđeni na kazne zatvora i to: opt. Ivica Krnjak u trajanju od osam godina, opt. Gordana Getoš Magdić u trajanju od sedam godina, a opt. Dino Kontić, opt. Tihomir Valentić i opt. Zdravko Dragić u trajanju od po pet godina, svaki.

Temeljem čl. 45. st. 1. OKZRH optuženicima je u izrečene kazne zatvora uračunato vrijeme provedeno u pritvoru i to opt. Branimiru Glavašu od 18. travnja 2007. do 11. siječnja 2008., opt. Ivici Krnjaku od 19. listopada 2006 do 18. rujna 2008., od 24. do 26. studenoga 2008. te od 21. travnja 2009. pa nadalje, opt. Gordani Getoš Magdić od 19. listopada 2006. do 17. rujna 2008., opt. Dini Kontiću od 19. listopada 2006. do 18. rujna 2008., te opt. Tihomiru Valentiću i opt. Zdravku Dragiću od 19. listopada 2006. do 17. rujna 2008.

Temeljem odredbe čl. 120. st. 1. u svezi sa čl. 119. st. 2. toč. 8. ZKP-a optuženici su obvezani oštećeniku Radoslavu Ratkoviću naknaditi troškove postupka i to nagradu i izdatke punomoćnice - odvjetnice Ljiljane Banac u iznosu od 80.215,00 kuna.

Temeljem odredbe čl. 122. st. 4. ZKP-a svi optuženici su u cijelosti oslobođeni obveze naknade troškova kaznenog postupka iz čl. 119. st. 2. toč. 1.- 6. ZKP-a, a optuženici Ivica Krnjak, Dino Kontić, Tihomir Valentić i Zdravko Dragić i plaćanje nagrade i nužnih izdataka za branitelje postavljene po službenoj dužnosti.

Protiv te presude žalbe su podnijeli: Županijski državni odvjetnik u Zagrebu zbog odluke o kazni u odnosu na sve optuženike, uz prijedlog da se svim optuženicima izreknu kazne zatvora u duljem trajanju; opt. Branimir Glavaš osobno te po braniteljima - odvjetnicima Veljku Miljeviću, Anti Maduniću i Draženu Matijeviću zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona te zbog odluke o kazni, uz prijedlog da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje pred potpuno izmijenjenim vijećem; opt. Ivica Krnjak osobno i po braniteljima - odvjetnicima Domagoju Rešetaru i Nevenu Gotalu zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona te zbog odluke o kazni i troškovima postupka uz prijedlog da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje pred izmijenjenim vijećem, odnosno da se preinači i žalitelja oslobodi svake krivnje; opt. Gordana Getoš Magdić osobno te po branitelju Antunu Babiću, zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka,, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona te zbog odluke o kazni, uz prijedlog da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje; opt. Dino Kontić po branitelju Radovanu Kovaču, zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede kaznenog zakona uz prijedlog, da se pobijana presuda preinači te se optuženika oslobodi od optužbe odnosno da se ista ukine, a u slučaju ukidanja presude, da se postupak vodi pred izmijenjenim vijećem; opt. Tihomir Valentić po braniteljima Jadranki Sloković i Borisu Vrdoljaku, odvjetnicima u Zagrebu, zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona te zbog odluke o kazni, uz

prijedlog da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje; opt. Zdravko Dragić osobno, te po branitelju Dragutinu Gajskom, odvjetniku u Zagrebu zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona te zbog odluke o kazni, uz prijedlog da se pobijana presuda ukine, a predmet vrati na ponovno suđenje pred izmijenjenim vijećem.

Odgovor na žalbe svih optuženika podnio je Županijski državni odvjetnik u Zagrebu, po zamjeniku Draženu Jeleniću, uz prijedlog da se žalbe svih optuženika odbiju kao neosnovane.

Odgovor na žalbu državnog odvjetnika podnijeli su opt. Branimir Glavaš po branitelju Veljku Miljeviću, opt. Ivica Krnjak po branitelju Domagoju Rešetaru te opt. Zdravko Dragić po branitelju Dragutinu Gajskom, svi uz prijedlog da se žalba državnog odvjetnika odbije kao neosnovana.

Izjašnjavajući se o žalbama, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske, po zamjeniku Darku Klieru, podneskom broj KŽ-DO-197/10 od 9. veljače 2010., predlaže prihvatiti žalbu državnog odvjetnika zbog odluke o kazni, a žalbe optuženika odbiti kao neosnovane.

Sjednica vijeća održana je u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Darka Kliera, branitelja opt. Branimira Glavaša – Veljka Miljevića, Ante Madunića i Dražena Matijevića, branitelja opt. Ivice Krnjaka – Domagoja Rešetara, branitelja opt. Gordane Getoš Magdić – Antuna Babića, branitelja opt. Dina Kontića – Radovana Kovača, branitelja opt. Tihomira Valentića – Jadranke Sloković i Borisa Vrdoljaka, te branitelja opt. Zdravka Dragića – Dragutina Gajskog, a u odsutnosti opt. Branimira Glavaša koji je o sjednici uredno izvješten, iako je u bijegu, te u odsutnosti opt. Gordane Getoš Magdić, opt. Ivice Krnjaka, opt. Dine Kontića i opt. Zdravka Dragića koji su u pritvoru i imaju branitelje, pa vijeće nije našlo svrhovitim osigurati njihovu nazočnost na sjednici vijeća (čl. 374. st. 2. i 4. ZKP-a).

Žalba opt. Branimira Glavaša zbog povrede kaznenog zakona i odluke o kazni je osnovana, a osnovane su i žalbe svih optuženika zbog odluke o kazni, dok u ostalom dijelu te žalbe nisu osnovane.

Nije osnovana ni žalba državnog odvjetnika zbog odluke o kazni.

Svi optuženici bilo osobno, bilo po braniteljima, ističu bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 2. u svezi sa čl. 36. st. 1. toč. 5. ZKP-a, koja se ogleda u tome da su na glavnoj raspravi sudjelovali suci koji su se morali izuzeti. Konkretno, sutkinja Rajka Tomerlin Almer da je prije i tijekom glavne rasprave sudjelovala u izvanraspravnom vijeću prilikom odlučivanja o produljenju pritvora, sutkinja Sonja Brešković Balent i predsjednik vijeća sudac Željko Horvatić tijekom istrage da su sudjelovali u žalbenim vijećima prilikom odlučivanja u povodu žalbi protiv rješenja o produljenja pritvora.

Nema dvojbe, da sastav suda mora, u svakom konkretnom slučaju, isključiti opravdanu sumnju u njegovu nepristranost.

Međutim, po stanovištu ovog drugostupanjskog suda, činjenica da su suci, koji su sudjelovali u donošenju prvostupanjske presude, prethodno sudjelovali i u izvanraspravnom vijeću prilikom odlučivanja o produljenju pritvora (sutkinja Rajka Tomerlin Almer), odnosno u žalbenim vijećima prilikom odlučivanja o žalbama protiv rješenja o produljenju pritvora (sutkinja Sonja Brešković Balent i sudac Željko Horvatović) nije okolnost koja bi u smislu odredbe čl. 36. st. 1. toč. 1. do 5. ZKP-a dovela do isključenja od obavljanja sudske dužnosti bilo kojeg od navedenih sudaca. Isto tako, ta činjenica, sama za sebe, ne može biti niti razlogom za otklon od obavljanja sudske dužnosti u smislu odredbe čl. 36. st. 2. ZKP-a, bez postojanja drugih negativnih pokazatelja njihove nepristranosti, koji su ovdje izostali, a oni se ne navode ni u žalbama.

U konkretnom slučaju suci prvostupanjskog suda nisu donosili nikakve odluke niti su sudjelovali u prethodnom postupku, na način da bi se iz njihovog prethodnog postupanja moglo opravdano zaključivati da su odlučivali o pitanjima koja su blisko povezana sa odlukom o krivnji, a niti su o takvim pitanjima zauzimali svoj stav. Zato, prema usvojenom stanovištu Vrhovnog suda Republike Hrvatske, sudjelovanje suca u odlučivanju o pritvoru, samo za sebe, ne prejudicira kasniju odluku istog suca. Tomu u prilog govori i važeće odredbe ZKP-a i čl. 104. st. 3. ZKP-a koji i izrijekom ovlašćuje raspravno vijeće odnosno suca pojedinca da za trajanja glavne rasprave i do objave presude određuje, produljuje ili ukida pritvor kao i međunarodni kaznenopravni standardi, npr. presuda Europskog suda za ljudska prava (Case of Hauschildt v. Denmark, od 24. svibnja 1989.), pa je zaključiti da opisanim sudjelovanjem sudaca u ovom slučaju, bez postojanja konkretnih negativnih pokazatelja njihove nepristranosti, nije povrijeđeno pravo optuženika na zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud.

Stoga prvostupanjski sud nije počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 2. u svezi čl. 36. st. 1. toč. 5. ZKP-a, odnosno čl. 36. st. 2. ZKP-a, kao što to pogrešno smatraju žalitelji.

Obzirom da se žalbe pozivaju na odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske U-III/3880/2006, U-III-2382/2005, U-III/5423/2008 i U-III-120/2009, treba primijetiti da se u tim odlukama ne radi o identičnoj pravnoj situaciji, budući da je, nepristranost suca koji je u tim odlukama odlučivao tijekom glavne rasprave, dovedena u pitanje, kumulativno s odlučivanjem o pritvoru i drugim, dodatnim razlozima.

Također se neosnovano u žalbama optuženika tvrdi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 2. u svezi sa čl. 9. ZKP-a, odnosno da se presuda temelji na nezakonitom dokazu – zapisniku o ispitivanju opt. Gordane Getoš Magdić pred redarstvenim vlastima 20. listopada 2006. te pred istražnim sucem 21. listopada 2006.

Iako se u žalbama opt. Branimira Glavaša i opt. Gordana Getoš Magdić točno navodi da je opt. Gordana Getoš Magdić u zgradu policije došla 18. listopada 2006. u 20,30 sati, da je sa njenim ispitivanjem započeto 20. listopada 2006. u 17,25, a završeno 21. listopada 2006. u 00,15, sati, što znači da je u prostorijama redarstvenih vlasti provela četiri sata duže nego što su je redarstvene vlasti mogle zadržavati (redarstvene vlasti mogle su je zadržati najdulje 48 sati), da je opt. Gordana Getoš Magdić u nazočnosti branitelja Radoslava Arambašića prvotno iskazala da će se braniti šutnjom i da o takvoj obrani šutnjom nije sačinjen zapisnik,

te da je odvjetnik Radoslav Arambašić u drugom, odvojenom postupku istovremeno branio opt. Freda Marguša za dio inkriminacija ratnog zločina za koja se tereti i opt. Gordana Getoš Magdić sa suoptuženicima (ubojstvo Lovrića i Ratkovića), po stanovištu ovog drugostupanjskog suda, njezin iskaz pred redarstvenim vlastima, kod kojega je ostala i pred istražnim sucem, ne predstavlja pribavljanje obrane opt. Gordane Getoš Magdić na nezakonit način u smislu čl. 9. st. 2. ZKP-a, tj. ne predstavlja nezakonit dokaz.

Isto tako, tvrdnje žalitelja da je odvjetnik Radoslav Arambašić kao izabrani branitelj opt. Gordane Getoš Magdić bio u „sukobu interesa“ i da je trebao odbiti obranu opt. Gordane Getoš Magdić „jer je istovremeno branio opt. Freda Marguša za dio inkriminacija ratnog zločina za koja se tereti i opt. Gordana Getoš Magdić“ i time ostvario povredu prava na obranu kao jedne od važnih sastavnica načela pravičnog postupka pred kaznenim sudom, i time povrijedio odredbu čl. 6. st. 3. toč. c) Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, nisu prihvatljive za Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud.

Nema nikakve dvojbe, da je prema dosljednom stajalištu ESLJP svrha odredbe čl. 6. st. 3. toč. c) Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda „osigurati da okrivljenik uživa blagodat pravičnog postupka, uključujući svaku priliku za odgovarajuću obranu“ (iz presude u predmetu *Goddi c/a Italije / 1984 §31.*).

Prema domicilnom zakonodavstvu, više okrivljenika mogu imati zajedničkog branitelja samo ako se protiv njih ne vodi postupak za isto kazneno djelo ili ako to nije u suprotnosti s probicima njihove obrane (čl. 63. st. 1. ZKP).

U konkretnom slučaju, nije ostvaren niti jedan od zakonskih uvjeta zbog kojih bi izabrani branitelj, odvjetnik Radoslav Arambašić bio u „sukobu interesa“, a zbog okolnosti što je istovremeno u jednom stadiju ovog postupka i u drugom, odvojenom postupku branio i opt. Gordana Getoš Magdić i opt. Freda Marguša. Protiv njih nije vođen jedinstveni kazneni postupak, a niti za isto kazneno djelo (žalitelji u žalbi sami navode da je opt. Fred Marguš bio optužen u drugom postupku samo za „dio inkriminacija“ ratnog zločina za koja se teretila opt. Gordana Getoš Magdić). Osim toga, žalitelji nisu ničim dokazali da je *faktilno postupanje* izabranog branitelja Radoslava Arambašića bilo u suprotnosti s probicima obrane kako opt. Gordane Getoš Magdić tako i opt. Freda Marguša.

Da bi se radilo o „sukobu interesa“ između okrivljenika i njegovog branitelja (kao procesnog pomoćnika) nužno je da takav „sukob“ rezultira kakvim očiglednim propustom u osiguranju okrivljenikovog prava na „praktičnu i učinkovitu“ obranu (presude ESLJP u predmetima *Kamasin c/a Austrija (1981.)* te *Pakelli c/a Njemačka (1983.)*), a na takav propust odvjetnika Radoslava Arambašića u žalbama se ne ukazuje.

Vrhovni sud Republike Hrvatske samo uzgred ukazuje da branitelj u pružanju pravne pomoći mora slijediti stajališta okrivljenika o osnovanosti optužbe, pa ako se s njim razide, mora otkazati punomoć, jer u protivnom kada to ne bi učinio, a došlo bi do osude okrivljenika, tek tada bi branitelj povrijedio odredbu čl. 6. st. 3. toč. c) Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Konačno, žalitelj pogrešno ocjenjuje odnos opt. Gordane Getoš Magdić (kao i opt. Freda Marguša) kao „sukob interesa“ – sa aspekta povrede prava na „pravično suđenje“ – jer načelo „pravičnog postupka“ traži da se okrivljeniku u potpunosti omogući obrana otklanjanjem (kompenzacijom) nejednakosti između okrivljenika i državne represivne vlasti – a ne između okrivljenika i branitelja, kako to u žalbama pogrešno navode žalitelji.

Stoga, navedeni zapisnici o ispitivanju opt. Gordane Getoš Magdić predstavljaju zakonite dokaze.

Također se neosnovano u svim žalbama ističe da bi prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP-a, koja povreda bi se, prema žalbama, ogledala u tome da u presudi nedostaje ocjena iskaza pojedinih svjedoka, osobito ocjena proturječnih iskaza svjedoka, te svjedoka i optuženika međusobno. Suprotno žalbama, prvostupanjski sud je potpuno i jasno izložio svaki izvedeni dokaz i cijenio ga ponaosob i u svezi s drugim dokazima i obranama optuženika, a stvar je procjene je li temeljem takve ocjene dokaza prvostupanjski sud pravilno i potpuno utvrdio sve odlučne činjenice, pa ovaj žalbeni prigovor zapravo predstavlja žalbeni osnov zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

Također se neosnovano u žalbama svih optuženika tvrdi da je povrijeđeno pravo obrane time što je sud odbio sve ili gotovo sve dokazne prijedloge pojedinih optuženika.

S tim u svezi treba istaći, da je tijekom postupka prvostupanjski sud ispitao preko stotinu svjedoka, obavio brojna vještačenja, izvršio uvid u brojne novinske članke, zapovijedi, naloge, upite, depeše, zapisnike, rješenja, potvrde, uvjerenja, transkripte sa sjednice Vrhovnog državnog vijeća i Ureda predsjednika Republike itd., a da je odbio ispitati preko 40 svjedoka koje je predlagala optužba, stotinjak svjedoka koje je predložio opt. Branimir Glavaš, desetak svjedoka koje je predložio opt. Ivica Krnjak, preko 40 svjedoka koje je predložila opt. Gordana Getoš Magdić, 12 svjedoka koje je predložio opt. Tihomir Valentić te tri svjedoka koje je predložio opt. Zdravko Dragić. Međutim, prvostupanjski sud dao je posve jasne i prihvatljive razloge zbog kojih je smatrao suvišnim izvoditi te dokaze, i te razloge u cijelosti prihvaća i ovaj sud.

Naime, najveći dio svjedoka predloženo je ispitati na okolnost povezanosti opt. Branimira Glavaša sa zaštitnom četom i diverzantsko-izviđačkom postrojbom i događajima za koja se tereti, zatim na okolnosti vjerodostojnosti iskaza onih svjedoka koji terete ostale optuženike te na okolnost da li su optuženici Ivica Krnjak, Gordana Getoš Magdić, Tihomir Valentić i Zdravko Dragić pripadali postrojbi Samostalna uskočka satnija u čijem sastavu je djelovala inkriminirana tajna grupa koja je počinila zločine opisane u toč. 2. a), b), c) i d) izreke pobijane presude.

Međutim, te okolnosti su, i po stajalištu ovog suda, već provedenim dokazima jasno i nedvojbeno utvrđene u odnosu na svakog optuženika ponaosob, da ne mogu biti dovedene u pitanje eventualnim izvođenjem daljnjih, pa i suprotnih dokaza od onih kojima je sud vjerovao, jer je takove, suprotstavljene dokaze već imao, ali im nije vjerovao, što je i obrazložio.

Tako je prvostupanjski sud odlučnu činjenicu da je opt. Branimir Glavaš imao efektivnu zapovjednu moć nad postrojbom zvanom Zaštitna četa, da je znao da njezini pripadnici čine kaznena djela opisana pod toč. 1, a da on nije ništa poduzeo da to spriječi, iako je njezin formalni zapovjednik bio Nikola Jaman, nedvojbeno utvrdio sveobuhvatnom analizom i pravilnom ocjenom svih izvedenih dokaza, neovisno o samom broju onih koji tu činjenicu potvrđuju ili onih koji je ne potvrđuju.

Međutim, dokazi koji terete opt. Branimira Glavaša takve su kvalitete, snage i međusobne povezanosti da predloženi dokazi koji se sada ponavljaju i u žalbi, ne mogu dovesti u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja od strane suda prvog stupnja (o čemu će nastavno biti više riječi u okviru razmatranja žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja).

Isto tako, pripadnost opt. Gordane Getoš Magdić, opt. Ivice Krnjaka, opt. Tihomira Valentića, opt. Dina Kontića i opt. Zdravka Dragića Samostalnoj uskočkoj satniji, što su oni tijekom glavne rasprave negirali, potvrđena je tako jasnim i međusobno sukladnim dokazima, među kojima su isprave, prvotne izjave optuženika pred redarstvenim vlastima i pred istražnim sucem, izjave svjedoka, što će biti naknadno izloženo, da bi izvođenje bilo kakvih daljnjih dokaza u tom pravcu nužno dovelo do odugovlačenja postupka, a ne do drugačijeg utvrđenja tih odlučnih činjenica. Teoretski je moguće ispitati stotine svjedoka iz kojih bi proizlazilo da oni nemaju saznanja da su navedeni optuženici pripadali Samostalnoj uskočkoj satniji, ali to ne bi moglo obezvrijediti one dokaze koji nedvojbeno utvrđuju da su joj pripadali. Zato je prvostupanjski sud s pravom odbio dokazne prijedloge i tih optuženika.

Konačno, za odbijanje izvođenja daljnjih dokaza prvostupanjski sud je iznio dostatne i valjane razloge, koje prihvaća i ovaj sud, pa u izloženom smislu, nije povrijeđeno načelo jednakosti oružja, kao jednog od temeljnih zahtjeva načela pravičnog postupka, kao što to pogrešno smatraju optuženici.

Na žalbu opt. Branimira Glavaša

Pod toč. 1. a) i b) izreke pobijane presude opt. Branimir Glavaš oglašen je krivim što je, djelujući kao stvarni zapovjednik Zaštitne čete, kasnije službeno nazvane Prva bojna osječkih branitelja, propustio poduzeti mjere da se spriječe i suzbiju nezakonita postupanja njemu podređenih pripadnika te postrojbe, koji su 12. srpnja 1991. u podrumskim prostorijama Sekretarijata narodne obrane, čiji je on bio sekretar, priveli Nikolu Vasića, gdje su ga udarali rukama, nogama, dijelovima oružja i palicama, zadavši mu ozljede glave i tijela, da bi 31. kolovoza 1991. u garaže u dvorištu pored Sekretarijata narodne obrane pripadnici iste postrojbe doveli dvije osobe, od kojih je jedna bila Čedomir Vučković, kojega su cijeli dan udarali rukama, nogama i dijelovima oružja, da bi ga u večernjim satima pripadnik te postrojbe Zoran Brekalo prisilio da popije sumpornu kiselinu, da bi, uslijed silnih bolova uzrokovanih kiselinom, Čedomir Vučković provalio vrata na garaži i izašao na dvorište, pri čemu je u njega dva hica ispalio Krunoslav Fehir (u ovom predmetu krunski svjedok), koji hici nisu doveli do smrtne posljedice, već je smrt Čedomira Vučkovića posljedica trovanja sumpornom kiselinom.

Tijekom postupka je nesporno utvrđeno da opt. Branimir Glavaš nije bio formalni zapovjednik postrojbe zvane Zaštitna četa već da je formalni zapovjednik te čete bio Nikola Jaman, kojega je na mjesto zapovjednika te postrojbe naredbom od 21. lipnja 1991. imenovao predsjednik Izvršnog vijeća, ujedno predsjednik Kriznog štaba Općine Osijek, Srećko Lovrinčević. Isto tako za prvostupanjski sud, a niti za žalitelja, nije sporno da je predsjednik Kriznog štaba Općine Osijek Srećko Lovrinčević 20. lipnja 1991. naredio mobilizaciju Zaštitne čete, koju mobilizaciju je proveo opt. Branimir Glavaš, kao sekretar Sekretarijata narodne obrane Općine Osijek. Nesporno je i da sve do 2. studenog 1991. opt. Branimir Glavaš nije imao nikakvih formalnih zapovjednih vojnih ovlasti.

Prvostupanjski sud je izveo i cijenio niz dokaza iz kojih proizlazi da je opt. Branimir Glavaš tempore criminis imao stvarnu zapovjednu moć nad tom postrojbom. Tako se u novinskom članku „Crno-bijeli svijet“ iz ožujka 1992. opt. Branimir Glavaš predstavljao kao vođa postrojbe koja je „...nalazila se pri SNO zbog čega sam prozivan i optuživan da stvaram paravojnu formaciju u gradu pod mojim zapovjedništvom, a što zapravo nije bila istina, već je bila istina da su ti ljudi mjesecima prije toga bili budući temelj Hrvatske vojske... nisu htjeli pod zapovjedništvo aktivnih oficira... ja sam tada za gospodina Gorinška bio paravojna formacija s nekoliko stotina naoružanih koji su vjerni Glavašu...“. U istom članku govori o okosnici Hrvatske vojske stvorene oko Sekretarijata i da su mu ti dečki vjerovali. U novinskom članku „Trojica na fronti smrti“ od 5. rujna 1991. govori se o „Glavaševom štabu“ u koji je došla dojava o uočenom sumnjivom kretanju tenkova, o gardistima iz „elitne Glavaševe jedinice za borbu izbliza“.

U monografiji o 160. osječkoj brigadi govori se o prvoj hrvatskoj bojni i o Glavaševim bojovnicima koji prerastaju u formaciju koja dobiva ime „Prištapska satnija pri SNO Općine Osijek“.

Na sjednici Vrhovnog državnog vijeća Republike Hrvatske pod predsjedanjem Predsjednika Republike dr. Franje Tuđmana, 26. kolovoza 1991. Predsjednik dr. Franjo Tuđman govori o tome kako je „...Glavaš tamo ...sekretar narodne obrane i on komanduje vojskom...“. Navodi da to mora prestati. O tome da je bio na čelu postrojbe govore svjedoci Martin Špegelj, ministar obrane do 15. lipnja 1991. godine, a nakon toga glavni inspektor Hrvatske vojske, ali i Josip Boljkovac i Josip Manolić. O opt. Branimiru Glavašu kao zapovjedniku postrojbe govore svjedoci Goran Flauder, Krunoslav Fehir, zatim ugroženi svjedok „06“, svjedok Ljepojko Rukelj, svjedok Vjenceslav Bill. Gradonačelnik Osijeka Zlatko Kramarić u svojoj monografiji „Gradonačelniče vrijeme je“ također je percipirao opt. Branimira Glavaša kao zapovjednika vojne akcije u Tenji 7. srpnja 1991. u kojoj je sudjelovala i Zaštitna četa. Sve su to dokazi koji nedvojbeno upućuju na zaključak da je opt. Branimir Glavaš imao stvarnu zapovjednu moć nad Zaštitnom četom, kao što to pravilno zaključuje i prvostupanjski sud.

Stoga, neovisno o tome što je formalni zapovjednik Zaštitne čete bio Nikola Jaman, i što je zapovjednik obrane Grada Osijeka u to doba bio Franjo Peić i što je Zaštitna četa formalno bila njemu podređena, te neovisno o činjenici što je u istoj zgradi u kojoj je bio Sekretarijat narodne obrane sa sekretarom Branimirom Glavašem na čelu, u istoj zgradi bio smješten i Krizni štab za Istočnu Slavoniju i Baranju na čijem čelu se nalazio Vladimir Šeks, kasnije i Karlo Gorinšek kao vojni zapovjednik obrane za Istočnu Slavoniju i Baranju, činjenica je, da su se i nakon što je 31. kolovoza 1991., ispred zgrade ubijen Čedomir

Vučković, sva daljnja zbivanja dešavala u uredu opt. Branimira Glavaša. Tamo su se donosile odluke o tome što će se dalje činiti. Konačno, ubojstvo Čedomira Vučkovića, koji je bio civilna osoba, i kojeg je zasigurno, prema iskazu Krunoslava Fehira, usmratio pripadnik Zaštitne čete Zoran Brekalo prisilivši ga da popije sumpornu kiselinu, prikazano je kao pokušaj atentata baš na opt. Branimira Glavaša, a ne nekoga drugoga, iako je u toj zgradi bilo formalno vojno i politički značajnijih osoba, kao što je npr. zapovjednik obrane Grada Osijeka ili zapovjednik Kriznog štaba za Istočnu Slavoniju i Baranju.

O stvarnoj političkoj i vojnoj moći opt. Branimira Glavaša svjedoči i činjenica da je tobožnji atentator Čedomir Vučković, a u suštini nevina žrtva ratnog zločina, navodno krenuo usmrтитi upravo opt. Branimira Glavaša. O stvarnoj zapovjednoj ulozi opt. Branimira Glavaša govori i indikativna činjenica da je i svjedokinja Snežana Berić, tada dopisnica srbijanskog dnevnika „Politika“, koja je u to doba bila izuzetno angažirana u antihrvatskoj propagandi u beogradskim medijima, bila uhićena i dovedena upravo pred ured opt. Branimira Glavaša (a ne pred redarstvene vlasti niti eventualno Službu za zaštitu ustavnog poretka), te da je ispred ili iz ureda opt. Branimira Glavaša djelatnik Službe za zaštitu ustavnog poretka Josip Alduk preuzeo Snežanu Berić, a potom ju pustio da napusti Osijek i Republiku Hrvatsku, što je ona i učinila, a što je potvrdio i svjedok Josip Alduk. Očito je dakle, da je opt. Branimir Glavaš imao zapovjednu moć nad pripadnicima Zaštitne čete koji su uhićivali, a u inkriminiranim slučajevima tjelesno ozljeđivali, zlostavljali, a konačno i usmrćivali privedene osobe, kao što to pravilno zaključuje i prvostupanjski sud.

O tome da je opt. Branimir Glavaš bio obaviješten i znao da se oštećenik Čedomir Vučković nalazi zatočen u garažama, koje se nalaze u dvorištu zgrade u kojoj je bio ured opt. Branimira Glavaša, nedvojbeno proizlazi iz iskaza svjedoka Krunoslava Fehira, ali i iskaza zaštićenog svjedoka „06“, jer oba ova svjedoka govore da je nakon što je usmrćen Čedomir Vučković, opt. Branimir Glavaš rekao svjedoku Krunoslavu Fehiru „...jesam li vam rekao da ih čuvate, sada vodite i onog drugoga i tako te je vidio...“. O tome da je tamo bila i druga osoba svjedoči i svjedok Dražen Pavičić, koji se tamo slučajno našao i koji je posve neutralan u ovom postupku, jer je i on čuo da se tom prilikom u prostorijama garaže nalazila i druga osoba. Stoga nije odlučno, da li je opt. Branimir Glavaš bio u uredu čitavo poslijepodne do same likvidacije Čedomira Vučkovića ili je u međuvremenu odlazio na teren, pa su stoga neosnovani svi njegovi daljnji dokazni prijedlozi u tom pravcu. Iako svjedok Krunoslav Fehir u svom iskazu ima tvrdnji koje ne prihvaća niti prvostupanjski sud, njegovo svjedočenje o zlostavljanju i ubojstvu ošt. Čedomira Vučkovića potvrđeno je i drugim dokazima (očevid, vještačenja, svjedoci „06“, Pavičić, Rukelj)

Da je opt. Branimir Glavaš znao za dovođenje i zlostavljanje civilnih osoba u garažama, pa tako i oštećenika Vasića, govori i svjedok Ivan Ferenc, tadašnji djelatnik Centra za obavješćivanje, koji svjedoči da je naišao u trenutku kada su opt. Branimir Glavaš i osoba nadimkom „Bijeli“ (tijekom postupka utvrđeno je da je riječ o Stanku Viševiću, zapovjedniku jednog voda u Zaštitnoj četi), te Franjo Maršić (također pripadnik Zaštitne čete), zlostavljali i fizički maltretirali jednu osobu, za koju je kasnije čuo da je zaposlenik u pošti, a izvjesno je da se radilo o oštećeniku Nikoli Vasiću, jer ga je ovaj svjedok opisao kao i svjedoci Ivan Grujić i Zdravko Pejić (oštećenik je u hlače izvršio veliku i malu nuždu). Svjedok Ljepojko Rukelj, koji iskazuje da je i sam sudjelovao u privođenju civilnih osoba u te garaže, svjedoči o jednom događaju zlostavljanja civila kojemu je također bio nazočan opt. Branimir Glavaš,

zatim Josip i Krunoslav Fehir, kada su premlaćivali u garažama dvije osobe psujući im četničku majku (a što nije obuhvaćeno ovim postupkom).

Sve su to dokazi koji su rukovodili prvostupanjski sud da donese pravilan zaključak da je opt. Branimir Glavaš imao efektivnu zapovjednu moć nad Zaštitnom četom, da je znao za nezakonita uhićenja i zlostavljanja civila od strane pripadnika te postrojbe, a da nije poduzeo ništa da takva postupanja spriječi.

S tim u svezi, treba reći, da prigovori žalitelja glede negativne ocjene iskaza pojedinih svjedoka – tadašnjeg predsjednika Kriznog štaba za obranu Istočne Slavonije i Baranje Vladimira Šeksa, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i koordinatora za Krizne štabove Milana Ramljaka, zapovjednika obrane za Istočnu Slavoniju i Baranju Karla Gorinška, predsjednika Kriznog štaba Općine Osijek Srećka Lovrinčevića ili gradonačelnika Osijeka Zlatka Kramarića, iako prihvatljivi, budući da navedeni svjedoci nisu nužno morali imati saznanja o inkriminiranoj djelatnosti Zaštitne čete kada se privodilo civilne osobe u prostorije Sekretarijata narodne obrane, odnosno Centra za obavješćivanje u sklopu tog Sekretarijata ili u garaže u blizini Sekretarijata, i o stvarnoj ulozi opt. Branimira Glavaša u tome, jer se sve odvijalo u strogoj tajnosti, oni i nisu odlučni za utvrđivanje kaznene odgovornosti opt. Branimira Glavaša, jer su te odlučne činjenice od strane suda prvog stupnja i bez tih dokaza, nedvojbeno utvrđene, kao što je to već naprijed obrazloženo.

Isto se odnosi i na neutemeljen zaključak suda prvog stupnja kako u inkriminirano vrijeme nije djelovala „peta kolona“, iako su o tome iskazivali svjedoci Vladimir Šeks i Karlo Gorinšek, a Mirko Grošelj, tada načelnik SIS-a Osijek, o njezinom postojanju i djelovanju pismo obavještava tadašnjeg načelnika Uprave Sigurnosno informativne službe u Zagrebu Josipa Perkovića. Međutim, unatoč tome i pogrešnoj interpretaciji stvarnog iskaza svjedoka Vladimira Šeksa koji je u Osijeku boravio do rujna 1991., pravilan je zaključak suda prvog stupnja da zločini koji su predmet ovog postupka pa tako i likvidacije civilnih osoba koje su uslijedile u studenom i prosincu 1991. nisu posljedica njezinog djelovanja.

Stoga, navedeni žalbeni prigovori ne utječu na utvrđenje kaznene odgovornosti opt. Branimira Glavaša, kako u odnosu na inkriminacije iz toč. 1., tako i u odnosu na inkriminacije iz toč. 2. izreke pobijane presude.

Inače, što se tiče same tvrdnje koja je sadržana u činjeničnom opisu pobijane presude, da je ta postrojba različito neformalno nazivana i da je djelovala pri Sekretarijatu narodne obrane, nije relevantna sa aspekta pravilnosti odlučnih činjenica. Stvarni naziv te čete bio je Zaštitna četa Općine Osijek, a prvostupanjski sud pravilno je utvrdio da je njena zadaća bila štititi vitalne objekte u gradu, pri čemu je utvrđeno da je štitila između ostalih i zgradu u kojoj se nalazilo Zapovjedništvo obrane Grada Osijeka i Krizni štab za Istočnu Slavoniju i Baranju, Sekretarijat narodne obrane te Centar za obavješćivanje u kojemu je bio smješten Vojno-obavještajni centar Hrvatske vojske.

Nadalje, opt. Branimir Glavaš u osobnoj žalbi, ali i u žalbama svojih branitelja, pokušava obezvrijediti iskaz krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, koji ga teško tereti za događaj iz toč. 1. b) izreke (ubojstvo civila Čedomira Vučkovića), tvrdeći da je riječ o psihički bolesnoj osobi, sumnjivih moralnih i drugih kvaliteta, pokušava obezvrijediti iskaz zaštićenog svjedoka „06“ koji potvrđuje iskaz Krunoslava Fehira, predbacujući tom svjedoku

gospodarski kriminalitet, zatim iskaz svjedoka Ljepojka Rukelja koji ga tereti za sve događaje iz toč. 1. izreke tvrdeći da je taj svjedok kriminalac, iskaz svjedoka Ivana Ferenca koji ga izravno tereti za slučaj Nikole Vasića, uz tvrdnju da i ovaj ima motiva lažno ga teretiti, s obzirom da je nezadovoljan priznatim mu braniteljskim stažem.

Međutim, takovi prigovori, objektivno ne dovode u pitanje vjerodostojnost iskaza navedenih svjedoka, tim prije što oni, u osnovi na identičan način iskazuju o inkriminiranom događanju u garažama, i nemaju baš svi osobitog razloga neosnovano teretiti opt. Branimira Glavaša za najteže kazneno djelo, tim prije što su njihova svjedočenja potvrđena i drugim, materijalnim i personalnim dokazima.

Isto tako, neosnovano se i opetovano pokušava osporiti i status krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, pozivajući se na odredbe čl. 29. i 31. Zakona o USKOK-u, status zaštićenog svjedoka „Drave“, te zaštićenog svjedoka „06“ kao i zakonitost iskaza svjedokinje Snežane Berić, budući da su ti prigovori već bili razmatrani i pravomoćno otklonjeni odlukama Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž-671/08 od 23. srpnja 2008. i I Kž-1113/07 od 28. studenog 2007., pa se žalitelj na iste upućuje.

Niti novi dokazi na koje se poziva opt. Branimir Glavaš u odnosu na kazneno djelo iz toč. 1. nisu podobni da bi doveli u pitanje činjenično stanje utvrđeno po prvostupanjskom sudu. Ispitivanjem svjedoka koji bi eventualno potvrdili da zaštićeni svjedok „06“ nije bio nazočan u uredu opt. Branimira Glavaša netom nakon ubojstva Čedomira Vučkovića ne bi obezvrijedili činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda, obzirom na snagu i međusobnu povezanost i drugih dokaza koji terete opt. Branimira Glavaša u tom dijelu, a isto vrijedi za svjedoka Ivana Ferenca, koji je vrlo uvjerljivo opisao prelaćivanje osobe za koju je kasnije čuo da je zaposlenik pošte (što je evidentno bio Nikola Vasić), a kojem prelaćivanju je nazočio opt. Branimir Glavaš.

Jednako se odnosi i na eventualno izvođenje novih dokaza u odnosu na kazneno djelo pod toč. 2. izreke pobijane presude. Naime, dokazivati da je u likvidaciji ošt. Vučkovića uz Zorana Brekala sudjelovala još jedna osoba, moglo bi imati svrhe samo za slučaj da je Zoran Brekalo (ili neka treća osoba) i optužen za to kazneno djelo. Isto tako, odluke Kriznog štaba općine Osijek o tome da se objekti u Keršovanijskoj 25 i u Dubrovačkoj 30 daju na korištenje Obavještajnom odjelu HV, i da su ih preuzeli opt. Ivica Krnjak i sada pok. Mirko Grošelj ni u čemu ne mogu utjecati na zaključak prvostupanjskog suda da je žalitelj naredio osnivanje tajne grupe i likvidacije koje je ta grupa provodila.

Što se tiče tvrdnje opt. Branimira Glavaša i njegovih branitelja da tjelesne ozljede koje je zadobio Nikola Vasić opisane u toč. 1. a) izreke pobijane presude nisu takve kvalitete da bi se mogle kvalificirati kao ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, valja primijetiti da ratni zločin protiv civilnog stanovništva, osim odredbe čl. 120. st. 1. OKZ RH regulira i Ženevska konvencija o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata iz 1949. godine i da prema odredbi čl. 3. toč. 1. a) i c), kako u slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter, tako i u sukobu s međunarodnim karakterom, koji izbije na području jedne od strana ugovornica, svaka strana dužna je primjenjivati barem ove odredbe: „zabranjeni su i ostaju zabranjeni u svako doba i u svakom mjestu ovi čini: nasilje protiv života i tijela, osobito sve vrste ubojstava, sakaćenja, okrutnog postupanja i mučenja, povreda osobnog dostojanstva, uvredljivi i ponižavajući postupci“.

Prema odredbama čl. 4. Drugog dopunskog protokola Ženevskim Konvencijama iz 1949. godine, također je zabranjeno u svako doba i na svakom mjestu nasilje protiv života, zdravlja i fizičkog ili mentalnog blagostanja osoba, osobito ubojstvo te okrutni postupci kao što su mučenje, sakaćenje ili bilo koji drugi oblik tjelesne kazne, povreda osobnog dostojanstva, uvredljivi i ponižavajući postupci.

Oštećenik Nikola Vasić, osim što je imao verificirane tjelesne ozljede, zbog kojih je čitavo vrijeme boravka u Zatvoru u Osijeku trpio bolove i radi njihova ublažavanja uzimao tablete, prema iskazima svjedoka koji su ga vidjeli i sa njime razgovarali, djelovao je izmrcvareno, zapušteno, izmučeno, izudarano do te mjere da nije mogao kontrolirati svoje fiziološke potrebe (izvršio je veliku i malu nuždu u gaće), što svjedoči o mučenju i nečovječnom postupanju, te postupcima usmjerenim protiv časti i dostojanstva tog oštećenika. Stoga takav napad na tjelesni integritet oštećenika Nikole Vasića uz utvrđene tjelesne ozljede, jest ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Iz izloženih razloga žalba opt. Branimira Glavaša zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja u odnosu na toč. 1. a) i b) izreke pobijane presude nije osnovana.

Za žrtve kaznenog djela opisanog pod toč. 2. a/, b/, c/ i d/ izreke pobijane presude nema nikakve dvojbe da su kao civilne osobe, uglavnom pripadnici srpske nacionalnosti (jedan makedonske nacionalnosti te jedna ženska osoba nepoznate nacionalnosti), iz vatrenog oružja, usmrćene na rijeci Dravi, te bačene u rijeku, a nakon toga su njihovi leševi, izuzev oštećenika Branka Lovrića, pronađeni tako što su im ruke (nekima i usta) bile zavezane smeđom samoljepljivom trakom („selotepjom“).

U žalbi opt. Branimira Glavaša, posebice onoj po branitelju Veljku Miljeviću, tvrdi se da osim iskaza opt. Gordane Getoš Magdić nema niti jednog dokaza koji bi opt. Branimira Glavaša doveo u svezu s likvidacijama svih ovih osoba, ali se pritom zanemaruje činjenica da je taj iskaz potvrđen i drugim dokazima, posebice u odnosu na neuspjelu likvidaciju Radoslava Ratkovića.

Postavlja se pitanje zbog čega bi opt. Gordana Getoš Magdić lažno teretila opt. Branimira Glavaša kao osobu koja ju je zadužila da iz reda pouzdanih osoba odabere one koji bi pristupili u postrojbu za izviđačko-diverzantske namjene, čiji je zapovjednik opt. Ivica Krnjak i zašto bi opt. Gordana Getoš Magdić iskonstruirala priču o tome da joj je opt. Branimir Glavaš dao ceduljicu s imenom Branka Lovrića i nalogom da se isti privede, i s pitanjima koja mu treba postaviti, a nakon što je isti priveden doznala je da je likvidiran na obali rijeke Drave. Način na koji je opt. Gordana Getoš Magdić opisala uhićenje Branka Lovrića, opis njezinog susreta sa opt. Branimirom Glavašem nakon saznanja da je Branko Lovrić likvidiran, tako je životan i detaljan da ga može iznijeti samo osoba koja je u istom sudjelovala, pa nema nikakove dvojbe da je opt. Gordana Getoš Magdić o tome potpuno istinito iskazivala.

Sama činjenica da je opt. Branimir Glavaš angažirao opt. Gordanu Getoš Magdić da u postrojbu za diverzantsko-izviđačke namjene dovede provjerene ljude, govori o njegovoj dominantnoj ulozi u stvaranju takve jedinice te u prilog utvrđenja prvostupanjskog suda da je

upravo opt. Branimir Glavaš naredio opt. Ivici Krnjaku i opt. Gordani Getoš Magdić, kao osobama od njegovog iznimnog povjerenja i odanosti, da formiraju i posebnu tajnu grupu sa ciljem da se uhićuju i likvidiraju osobe koje se navode pod toč. 2 a), b), c) i d) izreke pobijane presude, konkretno oštećenici Branko Lovrić, Alija Šabanović, Radoslav Ratković koji je preživio pokušaj likvidacije, dr. Milutin Kutlić, Svetislav Vukajlović i nepoznata ženska osoba te Bogdan Počuča.

S obzirom da je prvostupanjski sud nedvojbeno utvrdio da je opt. Branimir Glavaš povjerio opt. Gordani Getoš Magdić dovođenje u postrojbu provjerenih osoba i na samom početku joj rekao da će postrojbom zapovijedati opt. Ivica Krnjak, da joj je naredio privođenje Branka Lovrića, a time očito i njegovu kasniju likvidaciju, te joj naložio da „riješi problem“ nastao nakon neuspjele likvidacije oštećenika Radoslava Ratkovića, što je ona shvatila ozbiljno i u punom smislu te riječi, reagirala tako da je zadužila opt. Dina Kontića da likvidira opt. Zdravka Dragića, zato što opt. Zdravko Dragić nije uspješno obavio zadatak likvidacije ovog oštećenika, o čemu svjedoči i zaštićeni svjedok „Drava“, ali potvrđuje i opt. Zdravko Dragić u svojoj obrani, onda nema nikakve dvojbe da je opt. Branimir Glavaš imao odlučujuću ulogu i zapovjednu moć nad svekolikom djelatnošću tajne grupe koja je vršila likvidacije.

U žalbama se problematizira i pitanje postojanja tajne grupe, međutim prvostupanjski sud je o tome dao vrlo jasne i prihvatljive razloge. Sasvim je jasno da grupa koja noću na nasipu rijeke Drave likvidira ljude, djeluje tajno i konspirativno, uostalom upravo ovaj postupak potvrđuje takovo njezino konspirativno djelovanje, kada je otkrivena gotovo 15 godina nakon vremena u kojem je djelovala.

Iako su pripadnici te tajne grupe bili pripadnici Samostalne uskočke satnije, zapovjednici vodova te satnije Ivan Šomođi i Matija Horvat, kao i mnogi pripadnici te satnije, nisu znali za grupu u Keršovanijevoj ulici 25, gdje je bila smještena opt. Gordana Getoš Magdić te optuženici Dino Kontić, Tihomir Valentić, Zdravko Dragić, zatim zaštićeni svjedok „Drava“, Mirko Sivić i još neki, za sada, nepoznati pripadnici tajne grupe. Čak je i pripadnicima te grupe rečeno da je poželjno da međusobno ne znaju imena, već da se oslovljavaju nadimcima, o čemu je u svojoj obrani iskazivala opt. Gordana Getoš Magdić, ali i opt. Zdravko Dragić.

Stoga je i po stanovištu Vrhovnog suda Republike Hrvatske, iskaz opt. Gordane Getoš Magdić, kojeg je iznijela u nazočnosti svog branitelja, između ostalih dokaza, kao što je obrana opt. Zdravka Dragića i iskaz svjedoka „Drave“ pouzdan i jasan dokaz za utvrđivanje kaznene odgovornosti optuženika za radnje opisane u toč. 2 a), b), c) i d) izreke pobijane presude, jer je nedvojbeno, što se ne poriče ni u žalbi, da su po istom modusu operandi likvidirani Branko Lovrić, Alija Šabanović, dr. Milovan Kutlić, Bogdan Počuča, Svetoslav Vukajlović, nepoznata ženska osoba, a na isti je način pokušana i likvidacija ošt. Radoslava Ratkovića. Osim toga, koristilo se isto oružje, iz neposredne blizine žrtvama je pucano u glavu, bačeni su sa istog mjesta u rijeku Dravu, svi sa rukama vezanim smeđom trakom („selotepom“), u istim okolnostima, što upućuje na istu zapovjednu ulogu opt. Branimira Glavaša, kao što to pravilno zaključuje i prvostupanjski sud.

Iz naprijed izloženih razloga nije osnovana žalba optuženika Branimira Glavaša, kako zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, tako niti zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

Na žalbu opt. Ivice Krnjaka

Nije u pravu žalitelj kada tvrdi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 2. odnosno čl. 367. st. 3. ZKP-a, koja se ogledala u tome što su suci prvostupanjskog suda trebali zatražiti svoj otklon od suđenja obzirom da je optuženik protiv njih pokrenuo kazneni postupak u predmetu Općinskog suda u Zagrebu broj K-62/09. Ovo stoga što se pokretanje kaznenog postupka optuženika protiv sudaca koji mu sude može smatrati samo maneuvrom obrane u smislu opstrukcije kaznenog postupka i ne može biti od utjecaja na objektivnost i nepristranost sudaca u ovom slučaju.

Isto tako nije počinjena bitna povreda iz čl. 367. st. 1. toč. 3. ZKP-a time što bi glavna rasprava 24. studenog 2008. godine bila održana bez optuženika i njegovih branitelja. Naime, ta rasprava, nakon što je otvorena, bez izvođenja dokaza odgođena je odnosno preložena za drugi datum, što znači da nije održana.

Nije u pravu žalitelj niti kada tvrdi da sud svojom presudom nije u potpunosti riješio predmet optužbe time što je iz činjeničnog opisa izostavio ubojstva Đorđa Petkovića i Jovana Grubića, uz tvrdnju da je morao donijeti oslobađajuću presudu za taj dio. Naime, kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva ima skupni zaštitni objekt te ukoliko prvostupanjski sud utvrdi da nije stradalo onoliko osoba koliko je to sadržano u optužnici, pogrešno je u tom dijelu donositi oslobađajuću presudu, već se nedokazani dio inkriminacije ispušta iz činjeničnog opisa, a da se pritom ne narušava identitet optužbe. Ukoliko bi prvostupanjski sud u istom postupku glede istog zaštitnog objekta donio i osuđujuću i oslobađajuću presudu, takova izreka presude bila bi nerazumljiva. Ovaj žalbeni osnov ističe i žalba opt. Branimira Glavaša (po branitelju odv. Maduniću), pogrešno tvrdeći da je izostavljanje iz optužnice imena Đorđa Petkovića, a unošenje umjesto toga „druge nepoznate osobe“ ustvari intervencija na štetu optuženika Glavaša, što međutim nije prihvatljivo obzirom da kriminalna količina nije povećana.

Bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 3. ZKP nije počinjena niti time što bi prvostupanjski sud nepravilno primijenio odredbu čl. 102. st. 1. toč. 1. ZKP glede određivanja pritvora ovom optuženiku, budući da eventualna povreda odredaba o pritvoru ne može biti od utjecaja na sadržaj odluke o krivnji, pa se o istaknutoj bitnoj povredi i ne može raditi.

Nadalje, netočno se u ovoj žalbi navodi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu iz čl. 367. st. 1. toč. 11. ZKP time što navodno prešućuje iskaz svjedoka Tihomira Aparija. Naprotiv, prvostupanjski je sud analizirao iskaz Tihomira Aparija, ali ga nije prihvatio istinitim, budući da je njegovu vjerodostojnost osporio svjedok Josip Katančić, pa je prvostupanjski sud zbog veće uvjerljivosti poklonio vjeru svjedočkom iskazu Josipa Katančića (str. 146 presude).

Opt. Ivica Krnjak, po branitelju Domagoju Rešetaru, bespotrebno podvrgava preispitivanju iskaz svjedoka Krunoslava Fehira, jer njegov iskaz glede onoga što se dešavalo pod toč. 2. izreke pobijane presude prvostupanjski sud ne prihvaća, već je s pravom prihvatio iskaz opt. Zdravka Dragića koji je svjedočio o tome da je upravo on ispalio hitac koji je prošao kroz usta ošt. Radoslava Ratkovića i da je opt. Gordana Getoš Magdić zadužila opt. Dina Kontića da ga zbog toga likvidira riječima „ti si ga doveo, ti ga i čokni“. Stoga je suvišno pitanje ovog žalitelja tko je od ove dvije osobe, dakle Krunoslav Fehir ili opt. Zdravko Dragić sudjelovao u likvidaciji ošt. Radoslava Ratkovića. Prvostupanjski sud je tu dvojbu opravdano riješio na način da je prihvatio iskaz opt. Zdravka Dragića koji je detaljno opisao i priznao da je upravo on pucao u ošt. Radoslava Ratkovića.

Bezuspješno se pokušava osporiti i utvrđenje prvostupanjskog suda da su u odvođenju Branka Lovrića sudjelovali opt. Gordana Getoš Magdić, opt. Tihomir Valentić, osoba nadimkom „Buše“ (pok. Stjepan Bekavac) i opt. Zdravko Dragić, budući da je o tome iskazivao opt. Zdravko Dragić, a jasno je da on zna tko je sa njime sudjelovao u tom odvođenju, a njegov iskaz potvrđen je i iskazom opt. Gordane Getoš Magdić koja je također priznala da je sudjelovala u tom odvođenju. Stoga nešto drugačije viđenje svjedokinje Nevenke Vuković o tom odvođenju (da je vidjela tri osobe, a da je za volanom bio jedan stariji jači čovjek, također u uniformi HV-a), ne dovodi u pitanje utvrđenje prvostupanjskog suda koji su optuženici sudjelovali u odvođenju oštećenika Branka Lovrića.

Također je prihvatljiv iskaz opt. Zdravka Dragića glede odvođenja Alije Šabanovića, kojega je opisao kao osobu imenom Alija koji je stanovao u naselju Sjenjak, i da je riječ o Makedoncu, a odvezli su ga crvenim „Yugom“, jer je i taj opis tog događaja vjerodostojan, bez obzira što ovaj optuženik nije zapamtio da je Alija imao brkove, a što je vidljivo na foto-elaboratu, a što kao argument za pobijanje tog iskaza pokušava uporabiti žalba. Teško je od nekoga očekivati da se nakon proteka petnaest godina od događaja sjeća baš svakog detalja tog, ma kako važnog događaja.

Neosnovano se u žalbi dovodi u pitanje i datum smrti Alije Šabanovića, jer neovisno o činjenici da je u zapisniku o očevidu konstatirano „iz zatiljka glave cijedi se sukrvica u mlazu širine 1 cm“, iz liječničkog nalaza vještaka Dumančića proizlazi da je riječ o lešu starom jedan do dva mjeseca, što je vidljivo prema truležnim promjenama. Netočno se u toj žalbi navodi da o toj činjenici vještak Dumančić nije iskazivao (vidi str. 99 presude).

Neosnovano se žalba poziva i na razlike u opisu kuće u Keršovanijevoj ulici koji je dao svjedok „Drava“ u odnosu na opis kojeg je dala opt. Gordana Getoš Magdić, jer to nisu odlučne činjenice. Međutim, da je kuća u Keršovanijevoj 25 bilo sjedište tajne grupe potvrdili su i opt. Gordana Getoš Magdić i svjedok „Drava“, ali i opt. Zdravko Dragić te opt. Tihomir Valentić u svojoj prvoj obrani. To je potvrdio i svjedok Željko Amšlinger koji je bio logističar Samostalne uskočke satnije.

Što se tiče osobne žalbe opt. Ivica Krnjaka i njegove tvrdnje da on nije bio zapovjednik nikakve tajne grupe, da u njegovoj postrojbi tajna grupa nije djelovala, da optuženici Dino Kontić, Zdravko Dragić i Tihomir Valentić nisu bili pripadnici Samostalne uskočke satnije treba reći, da je prvostupanjski sud takve njegove tvrdnje, koje sada ponavlja i u žalbi, uspješno otklonio. Pripadnost svih optuženika Samostalnoj uskočkoj satniji potvrdila je i opt. Gordana Getoš Magdić, svoju pripadnost Samostalnoj uskočkoj satniji u prvoj obrani

pred istražnim sucem potvrdio je opt. Tihomir Valentić, a svoju pripadnost Samostalnoj uskočkoj satniji te pripadnost opt. Tihomira Valentića i opt. Dina Kontića, zatim osobe imenom Mirko Sivić te Zdavčević potvrdio je i sam opt. Zdravko Dragić.

Imena opt. Gordane Getoš Magdić, opt. Dina Kontića i opt. Tihomira Valentića nalaze se i u adresaru te popisu pripadnika Samostalne uskočke satnije koji su oduzeti od opt. Ivice Krnjaka, pa je to daljnji dokaz da su točne obrane opt. Zdravka Dragića pred redarstvenim vlastima koje je ponovio dva puta pred istražnim sucem, opt. Gordane Getoš Magdić pred redarstvenim vlastima kod koje je ostala i pred istražnim sucem i prva obrana opt. Tihomira Valentića, da su ovi optuženici bili pripadnici te postrojbe, neovisno o tom je li popis sačinio opt. Ivica Krnjak osobno ili njegova tajnica, kao što to tvrdi njegova obrana.

Da je opt. Ivica Krnjak bio nadređen Samostalnoj uskočkoj satniji i tajnoj grupi u Keršovanijevoj ulici posvjedočio je i svjedok Željko Amšlinger, koji je bio logističar u Samostalnoj uskočkoj satniji i kojega je jedne prigode opt. Krnjak poslao da angažira opt. Gordanu Getoš Magdić i njenu grupu u borbenoj akciji Tenjski Antunovac.

Kako je i opt. Zdravko Dragić potvrdio da je opt. Ivica Krnjak osobno bio nazočan pokušaju likvidacije ošt. Radoslava Ratkovića i kako je opt. Gordana Getoš Magdić izjavila da je zapovijedi za privođenja, a time i likvidaciju, dobivala i od opt. Ivice Krnjaka (a ovaj prethodno od opt. Branimira Glavaša), to su sasvim bezuspješni svi naponi opt. Ivice Krnjaka da ospori djelovanje tajne grupe unutar njegove postroje i svoju ulogu u istoj, kao i pokušaj da se prikaže da bi to bila grupa kojom bi eventualno zapovijedala Sigurnosno informativna služba (SIS).

Stoga, prema pravilnom utvrđenju prvostupanskog suda, kojega prihvaća i ovaj drugostupanski sud, sasvim je jasno da je opt. Ivica Krnjak bio zapovjednik Samostalne uskočke satnije pa time i tajne grupe, što je između ostalog, vidljivo iz iskaza opt. Gordane Getoš Magdić i opt. Zdravka Dragić koji je naveo je opt. Ivica Krnjak bio na Dravi kada su pripadnici njegove postrojbe iste večeri vodili na likvidaciju dvije osobe, od kojih je jedan bio ošt. Radoslav Ratković.

Stoga se žalba opt. Ivice Krnjaka zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ukazuje posve neosnovanom.

Na žalbu opt. Gordane Getoš Magdić

Neosnovano se u osobnoj žalbi opt. Gordane Getoš Magdić ubojstvo Alije Šabanovića pokušava pripisati drugom motivu u odnosu na motiv ubojstva koji je obuhvaćen optužnicom državnog odvjetnika, s obzirom na činjenicu da je opt. Zdravko Dragić sasvim dostatno opisao način na koji je Alija Šabanović odveden, iznoseći okolnosti događaja koje može iznijeti samo osoba koja je u njegovom odvođenju sudjelovala. Stoga ispitivanje Esada Šabanovića, brata ošt. Alije Šabanovića, koji je u fazi istrage pretpostavljao da su motivi ubojstva njegovog brata sasvim drugi, ne može dovesti u pitanje utvrđenje prvostupanskog suda da je oštećenik Alija Šabanović također žrtva ratnog zločina počinjenog na način kao što je to opisano u izreci pobijane presude.

Ova žaliteljica u svojoj osobnoj žalbi bezuspješno pokušava dovesti u pitanje i utvrđenje prvostupanjskog suda da je upravo ona sudjelovala u odvođenju oštećenika Branka Lovrića, postavljajući pitanje je li baš ona osoba „izblajhane“ kose, koju je svjedokinja Nevenka Vuković vidjela među onima koji su odveli oštećenika, s obzirom da je već i sama žaliteljica u svojoj obrani pred redarstvenim vlastima, priznala da je sudjelovala u tom odvođenju, a isto tako, bez ikakve dvojbe tereti ju i opt. Zdravko Dragić. Kako je iskaz svjedokinje Nevenke Vuković u cijelosti podudaran sa iskazima opt. Gordane Getoš Magdić i opt. Zdravka Dragića, to je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da je opt. Gordana Getoš Magdić sudjelovala u odvođenju Branka Lovrića nakon čega je uslijedila njegova likvidacija.

Neosnovano se u žalbi opt. Gordane Getoš Magdić, podnesenoj po branitelju Antunu Babiću, ističe bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 4. ZKP-a, koja bi se sastojala u tome da je s glavne rasprave 7. prosinca 2007., radi zaštite osobnog i obiteljskog života opt. Gordane Getoš Magdić, bila isključena javnost, a da je nakon toga njezin iskaz kojeg je iznijela na zapisniku Policijske uprave Osječko-baranjske 20. listopada 2006. te na zapisniku od 21. i 22. listopada 2006. pred istražnim sucem, pročitana na glavnoj raspravi na kojoj javnost nije bila isključena.

Naime, bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 1. toč. 4. ZKP-a postoji ako je protivno zakonu sa glavne rasprave isključena javnost. Argumentum a contrario, ukoliko javnost nije bila isključena za onaj dio glavne rasprave za koje su postojale pretpostavke za isključenje javnosti, ta bitna povreda odredaba kaznenog postupka nije počinjena, a tim prije nije počinjena u opisanoj situaciji kada je sud naknadno utvrdio da nije bilo nikakve potrebe isključivati javnost sa glavne rasprave prilikom ispitivanja optuženice opt. Gordane Getoš Magdić.

Također se neosnovano u žalbi opt. Gordane Getoš Magdić, po branitelju Antunu Babiću, tvrdi da bi činjenično stanje bilo pogrešno i nepotpuno utvrđeno, pri čemu se posebno upire na iskaz svjedoka „Drave“, koji da je međusobno proturječan i nelogičan, ali i u odnosu na iskaze drugih svjedoka.

Naime, ono u čemu je svjedok „Drava“ posve siguran jest činjenica da je opt. Gordana Getoš Magdić bila zapovjednica grupe koja je djelovala i bila smještena u Keršovanijevoj ulici broj 25 u Osijeku, da su u toj grupi osim opt. Gordane Getoš Magdić bili i opt. Dino Kontić, opt. Tihomir Valentić i opt. Zdravko Dragić, te da je svjedok „Drava“ zajedno sa osobom nadimka „Buše“, (a to je Stjepan Bekavac) te „Tihom“ odnosno opt. Tihomirom Valentićem sudjelovao u likvidaciji jedne osobe, koja nije obuhvaćena optužbom. Ono što je posebno bitno iz svjedočenja svjedoka „Drave“ jest to da je, nakon neuspjele likvidacije oštećenika Radoslava Ratkovića, opt. Zdravko Dragić bio pod takvim pritiskom od strane ostalih članova grupe, posebice opt. Gordane Getoš Magdić, da je bio uplakan i u silnom strahu, što samo dodatno potvrđuje obranu opt. Zdravka Dragića da je opt. Gordana Getoš Magdić doista naredila opt. Dini Kontiću da ga zbog toga likvidira (opt. Zdravka Dragića), radi čega mu je opt. Tihomir Valentić na usta stavio „selotejp“ traku i udario ga nogom u glavu, a opt. Dino Kontić ga stvarno tako „pripremljenog“ i odveo na likvidaciju, pa ga ipak pustio, nakon čega je opt. Zdravko Dragić napustio postrojbu i više se nikada u istu nije vratio. Uostalom, o tome je u svojoj prvotnoj obrani pred redarstvenim vlastima detaljno iskazivala i žaliteljica Gordana Getoš Magdić, mada uz napomenu, da nije mislila ozbiljno

kada je opt. Dinu Kontiću naredila da se riješi opt. Dragića, jer opisani slijed događaja pokazuje upravo suprotno, tj. da je optuženica itekako mislila ozbiljno i da je na taj način provodila ono što joj je opt. Branimir Glavaš neizravno naredio, kada je doznao za neuspješnu likvidaciju ošt. Ratkovića (da „riješi problem“ jer je dovela nesposobne ljude). Dapače, upravo o tome što se događalo nakon pokušaja likvidacije ošt. Ratkovića, postoji cijeli niz dokaza koji se međusobno tako potvrđuju i dopunjuju da na najočitiji način potvrđuju međusobnu povezanost i odnos opt. Branimira Glavaša, opt. Ivice Krnjaka i opt. Gordane Getoš Magdić s jedne strane, kao i njihov odnos prema ostalim optuženicima, pa i onim za sada nepoznatim izvršiteljima, dakle u odnosu na sve zločine inkriminirane u toč. 2.

Žalba opt. Gordane Getoš Magdić pokušava dovesti u pitanje i utvrđenje prvostupanjskog suda da je ona bila zapovjednica grupe u Keršovanijevoj. Međutim, prvostupanjski je sud iz niza dokaza izveo pouzdan i pravilan zaključak da je to upravo tako. Da je ona bila zapovjednica grupe, između ostalog, proizlazi iz činjenice da je optuženica u grupu dovela opt. Dina Kontića, opt. Tihomira Valentića i opt. Zdravka Dragića (Dragića posredstvom Dina Kontića), da je naredila opt. Dinu Kontiću da likvidira opt. Zdravka Dragića nakon pokušaja likvidacije Radoslava Ratkovića riječima „ti si ga doveo ti ga i čokni“, što je sve potvrdio opt. Zdravko Dragić kako pred redarstvenim vlastima, tako i dva puta pred istražnim sucem, a o tome je iskazivao i zaštićeni svjedok „Drava“, koji je također iskazao da je optuženica i njemu, nakon što je ošt. Ratković odveden u bolnicu, bila naložila da ode u Opću bolnicu Osijek i oštećenika Ratkovića usmrti, što on nije učinio, rekavši da je oštećenik tamo dobro čuvan. Sve su to okolnosti koje bez ikakve dvojbe upućuju na zaključak da je opt. Gordana Getoš Magdić bila zapovjednica te grupe, da je dobivala zapovjedi o uhićenjima i likvidacijama i dalje ih prenosila članovima grupe te da je znala za svaku od inkriminiranih likvidacija.

Slijedom iznijetog, bez ikakvog su utjecaja na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja iskaz svjedoka Željka Frketića koji je rekao da je našuo da postoji Četvrti vod, iskaz svjedoka Željka Amšlingera koji također pretpostavlja da je postojao vod u Keršovanijevoj ulici, kao i neke druge nepreciznosti u iskazima nekih svjedoka, primjerice Stjepana Antolašića. Sasvim je pouzdano utvrđeno da je opt. Gordana Getoš Magdić zajedno s tajnom grupom koja je provodila likvidacije bila smještena u Keršovanijevoj ulici broj 25 i o tome nema nikakve dvojbe, kako za prvostupanjski sud, tako niti za ovaj drugostupanjski sud.

Žaliteljica također pokušava uspostaviti više varijanti pokušaja likvidacije ošt. Radoslava Ratkovića, pri čemu upire na mogućnost da je to kazneno djelo počinio Fred Marguš (protiv kojeg je bio započeo odvojeni postupak i nije završio osuđujućom presudom), drugu varijantu po kojoj bi u toj likvidaciji sudjelovao Krunoslav Fehir zajedno sa Jurom Relatićem i Zoranom Brekalom, suprotstavljajući te varijante onoj varijanti koju je u svojoj obrani iznio opt. Zdravko Dragić.

Prvostupanjski sud je dao dostatne razloge zašto odbacuje varijantu da bi u pokušaju likvidacije ošt. Radoslava Ratkovića sudjelovao Fred Marguš, kao i zašto odbacuje drugu varijantu da bi u tome sudjelovao Krunoslav Fehir zajedno sa Jurom Relatićem i Zoranom Brekalom. Ova druga varijanta je isključena već samom činjenicom što je Zoran Brekalo prije tog inkriminiranog događaja poginuo, a Krunoslav Fehir je taj dio iskaza u konačnici povukao. Stoga su neosnovana sva nastojanja žaliteljice Gordane Getoš Magdić da ospori svoju ulogu zapovjednice tajne grupe koja je vršila likvidacije civila na obali rijeke Drave,

obuhvaćene pod toč. 2. a), b), c) i d) izreke prvostupanjske presude, neosnovana su njezina nastojanja da pokuša prikazati da ona nije znala za neke od tih ili za većinu tih likvidacija, kao i da su neke od tih likvidacija mogle počinuti i treće osobe. Čitav niz dokaza kao i čitav niz indicija upućuje na zaključak da je ona bila zapovjednica grupe, da je znala za sve te likvidacije, da je naredbe o tim likvidacijama, koje je dobivala od opt. Branimira Glavaša i od opt. Ivice Krnjaka prosljeđivala članovima grupe kojima je zapovijedala.

Stoga se njena žalba zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ukazuje posve neosnovanom.

Na žalbu opt. Dina Kontića

Nije u pravu žalitelj Dino Kontić, kada tvrdi da je izreka presude u ozbiljnom nesuglasju s obrazloženjem, jer da iz obrazloženja prvostupanjske presude proizlazi da je na mjesto događaja oštećenog Radoslava Ratkovića dovezao opt. Dino Kontić, a da u izreci presude stoji tvrdnja da je opt. Dino Kontić radi likvidacije tog oštećenika na nasip Drave dovezao opt. Zdravka Dragića.

Naime, iako takve konstatacije u sadržaju izreke i obrazloženja postoje, nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 361. st. 1. toč. 11. ZKP-a, jer je ošt. Radoslav Ratković iskazao da je njegov ubojica sjedio s njim u vozilu dok su se vozili na Dravu, što znači da je opt. Dino Kontić mogao na mjesto likvidacije dovesti i ošt. Radoslava Ratkovića i opt. Zdravka Dragića. Uostalom, ono što je nedvojbeno utvrđeno i što je odlučna činjenica jest to, da je na mjesto likvidacije opt. Dino Kontić dovezao opt. Zdravka Dragića, upravo radi likvidacije ošt. Radoslava Ratkovića, pa nije odlučno da li je baš opt. Kontić ili netko drugi na mjesto događaja dovezao i samog ošt. Ratkovića.

Prvostupanjski sud nije počinio označenu bitnu povredu odredaba kaznenog postupka koja bi se ogledala i u tome da presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, pa da ju zbog toga nije ni moguće ispitati, što se obrazlaže proturječnostima u iskazima opt. Zdravka Dragića, svjedoka Krunoslava Fehira i zaštićenog svjedoka „Drava“, u usporedbi sa iskazom svjedoka ošt. Radoslava Ratkovića, a što se u suštini svodi na tvrdnju, da bi činjenični zaključci prvostupanjskog suda bili pogrešni, jer je prvostupanjski sud o svim odlučnim činjenicama dao jasne i u svemu prihvatljive razloge.

Nije počinjena niti bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 3. u svezi sa čl. 355. st. 1. toč. 1. i 2. ZKP-a, koja se po žalitelju ogleda u tome da radnje za koje je optuženi Dino Kontić oglašen krivim ne predstavljaju radnje dostatne za zakonski opis kaznenog djela ubijanja civilnog stanovništva, nečovječno postupanje prema njemu i protuzakonito zatvaranje. Ovo stoga što radnju koju je poduzeo opt. Dino Kontić treba promatrati u sklopu njegovog sudioništva u izvršenju ovog kaznenog djela, kojemu je on osobno bitno doprinio na način da je opt. Zdravka Dragića doveo u tajnu grupu koja je vršila likvidacije nedužnih civilnih osoba, što je opt. Zdravka Dragića doveo na mjesto egzekucije, da likvidira ošt. Ratkovića, a da je svu djelatnost oko neuspjele likvidacije ošt. Ratkovića prihvaćao kao svoju, ogleda se i u međusobnoj komunikaciji između njega i opt. Tihomira Valentića glede te neuspjele likvidacije. Te činjenice bez dvojbe ukazuju da je djelatnost

svih članova grupe u svezi s likvidacijom ošt. Radoslava Ratkovića prihvaćao kao svoju djelatnost, pa se u tome ogleda njegovo suizvršiteljstvo u počinjenju kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva izvršenog nad ošt. Radoslavom Ratkovićem.

Neosnovano ovaj žalitelj pobija i činjenično stanje utvrđeno po prvostupanjskom sudu ukazujući na određene nedosljednosti u iskazu opt. Zdravka Dragića o tome da li je opt. Dino Kontić sudjelovao u likvidaciji ošt. Radoslava Ratkovića na način kao što je to navedeno u izreci pobijane presude. Međutim, u jednom od svojih iskaza optuženik Zdravko Dragić je sasvim nedvosmisleno iskazao da ga je na obalu Drave dovezao opt. Dino Kontić, nakon čega je uslijedila neuspjela likvidacija ošt. Radoslava Ratkovića, kojemu je upravo opt. Zdravko Dragić pucao u lice. Radi se dakle o događaju koji bez dvojbe ostaje u sjećanju onog tko je u njemu sudjelovao, pa tako ni opt. Dragić zasigurno nije pogriješio u tome u koga je pucao, tko ga je na to mjesto doveo i tko mu je dao pušku iz koje je pucao u ošt. Ratkovića. Uostalom nije mogao pogriješiti niti u pogledu oružja sa kojim je pucao, jer je nedvosmisleno izjavio da je to bila automatska puška marke MG V, a mogućnost upotrebe baš takve puške potvrdio je i vještak balističke struke.

Pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja ne dovodi u pitanje niti činjenice da je ugroženi svjedok „Drava“ jednom prigodom rekao kako je opt. Kontić rekao Bekavcu „usrali smo stvar“ (iskaz od 7. rujna 2006.), a drugi puta (3. veljače 2009.) je iskazao da je te riječi Bekavac rekao opt. Kontiću. Međutim, ta razlika u iskazu je tako beznačajna da ne može dovesti u pitanje suštinu svjedočkog iskaza svjedoka „Drave“, a to je da je između opt. Kontića i Bekavca bila vođena konverzacija u smislu da su „zaribaldi stvar“ jer likvidacija ošt. Radoslava Ratkovića nije uspjela.

Stoga se žalba opt. Dina Kontića zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kao i zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka ukazuje posve neosnovanom.

Na žalbu opt. Tihomira Valentića

Žalitelj Tihomir Valentić, pravilno uočava da se osuđujuća presuda za ovog optuženika temelji na prvotnim obranama opt. Gordane Getoš Magić i opt. Zdravka Dragića. Bez obzira na činjenicu da su ovo dvoje optuženika tijekom postupka odustali od svojih prvotnih obrana, opravdavajući to time da su bili podvrgnuti prijetnjama i ucjenama, prvostupanjski sud s pravom odbija takvo naknadno izmijenjene obrane, jer su upravo one obrane koje su opt. Gordana Getoš Magdić i opt. Zdravko Dragić dali pred redarstvenim vlastima i kod kojih su ostali u svojim prvim ispitivanjima pred istražnim sucem, potkrijepljene i drugim dokazima.

U pogledu uhićenja i odvođenja oštećenika Branka Lovrića, opt. Zdravko Dragić bio je kategoričan u tome da je u toj aktivnosti sudjelovao opt. Tihomir Valentić kojega je opisao kao osobu koja je šepala, pa neovisno o tome što svjedokinja Nevenka Vuković među osobama koje su sudjelovale u odvođenju Branka Lovrića nije uočila osobu koja bi šepala, to ne znači da opt. Tihomir Valentić nije mogao sjediti u vozilu kojim je odvezen Branko Lovrić i koje mu je bilo u pratnji, jer je opt. Gordana Getoš Magdić iskazala da je odvođenje Branka Lovrića izvršeno sa dva vozila. Istovremeno, svjedokinja Nevenka Vuković sa mjesta gdje se

nalazila nije nužno morala vidjeti oba vozila koja su sudjelovala u njegovom odvođenju, pa je stoga i sasvim opravdana razlika u njenom iskazu (u odnosu na iskaz opt. Gordane Getoš Magdić) da je ona vidjela tri osobe koje su odvele ošt. Lovrića, među kojima je bila mlađa ženska osoba „izblajhane“ kose, a utvrđeno je da je to nedvojbeno bila opt. Gordana Getoš Magdić.

Isto vrijedi i za odvođenje oštećenika Alije Šabanovića, u kojemu odvođenju su, prema priznanju opt. Zdravka Dragića, osim njega sudjelovali opt. Tihomir Valentić i osoba po nadimku „Buše“ (Stjepan Bekavac), jer svjedoci koji su govorili o možebitnom odvoženju Alije Šabanovića govorili su ustvari o događajima koji nisu s tim u svezi. Njegovo stvarno odvođenje u svojoj obrani detaljno je i dovoljno precizno opisao opt. Zdravko Dragić koji je iznio one podatke koji upućuju na oštećenika Aliju Šabanovića, osim što nije znao njegovo prezime (osoba imenom Alija, Makedonac, stanovao je na Sjenjaku, četnik ili KOS-ovac).

Niti činjenica da oštećenik Radoslav Ratković, koji je preživio pokušaj likvidacije, ne spominje osobu koja bi imala problema s hodaњem, ne obezvrjeđuje iskaz opt. Zdravka Dragića, koji govori o tome da su u odvođenju ošt. Radoslava Ratkovića osim njega sudjelovali i opt. Tihomir Valentić i osoba po nadimku „Buše“ (Stjepan Bekavac), jer nije nužno da su sve osobe koje su sudjelovale u odvođenju oštećenika Ratkovića, pred njim i hodale.

Ono što se u žalbi ovog optuženika pravilno ističe jest to da ni na koji način nije dokazano da bi opt. Tihomir Valentić bio povezan s događajima navedenim u toč. 2. d) izreke pobijane presude, što su počinili nepoznati pripadnici tajne grupe, ali o toj činjenici ni prvostupanjski sud nije drugačije zaključivao.

Naime, već iz činjeničnog opisa izreke pobijane presude nije niti vidljivo da bi opt. Tihomir Valentić sudjelovao u počinjenju kaznenog djela iz toč. 2. d/ izreke pobijane presude, kao što uostalom u počinjenju tog kaznenog djela nisu sudjelovali niti opt. Dino Kontić i opt. Zdravko Dragić, već su po zapovjedi opt. Branimira Glavaša, koje su prosljeđivali opt. Ivica Krnjak i opt. Gordana Getoš Magdić, inkriminaciju iz toč. 2. d) izreke počinili nepoznati pripadnici tajne grupe.

Žalba bezuspješno pokušava dovesti u pitanje identitet opt. Tihomira Valentića, jer je isti neupitan, obzirom da je on šogor od Ivice Magdića, supruga opt. Gordane Getoš Magdić, a upravo je opt. Zdravko Dragić rekao da je riječ o Tihi koji je šogor opt. Gordane Getoš Magdić i koji je šepao, a opt. Gordana Getoš Magdić potvrdila je da je upravo opt. Tihomir Valentić – Tiho šogor njezinog supruga bio sa njome u postrojbi. Stoga svi pokušaji negiranja pripadnosti opt. Tihomira Valentića tajnoj grupi u Keršovanijevoj ulici, ne mogu se prihvatiti već ih valja kao neosnovane otkloniti, kao što je to učinio i detaljno obrazložio i prvostupanjski sud.

Stoga se žalba opt. Tihomira Valentića zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kao i zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka ukazuje neosnovanom.

Na žalbu opt. Zdravka Dragića

U žalbi koju je osobno podnio opt. Zdravko Dragić tvrdi se da, iako je on pred redarstvenim vlastima i pred istražnim sucem priznao počinjenje djela tereteći istovremeno i suoptuženike za kaznena djela pod toč. 2. a), b) i c) izreke pobijane presude, da se na samom priznanju ne može temeljiti sudska odluka, ukoliko priznanje nije potkrijepljeno drugim dokazima. Međutim, suprotno žalitelju, njegovo priznanje u cijelosti je potvrđeno mnogim relevantnim dokazima izvedenim tijekom postupka, između ostalih i činjenicom da su likvidacije navedenih osoba potvrđene zapisnicima o očevidu, zapisnicima o obdukciji, da je njegovo priznanje u bitnome u skladu s priznanjem opt. Gordane Getoš Magdić pred redarstvenim vlastima, zatim iskazom zaštićenog svjedoka „Drava“, ali isto tako glede opstojnosti i djelatnosti tajne grupe u Keršovanijevoj ulici i iskazima svjedoka Frketića, Amšlingera te nekih drugih svjedoka, o čemu je prvostupanjski sud dao iscrpne i prihvatljive razloge.

Nadalje opt. Zdravko Dragić pokušava dovesti u pitanje utvrđenje prvostupanjskog suda, utemeljeno upravo na njegovoj obrani, da je u pokušaju likvidacije oštećenika Radoslava Ratkovića sudjelovalo više od tri osobe. Iako sam oštećenik Radoslav Ratković tvrdi da je on vidio samo tri osobe, prvostupanjski sud pravilno smatra da je sasvim moguće da je u blizini bilo i više osoba koje ošt. Ratković nije percipirao, obzirom da je bila noć i obzirom na posebno emotivno stanje u kojem se svjedok nalazio, svjestan da ga se vodi na likvidaciju .

Neosnovano se u žalbi tvrdi da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno i stoga što sudsko-medicinskim vještačenjem nije dokazano da bi oba hica ispaljena od strane opt. Zdravka Dragića oštećeniku Ratkoviću prošla kroz isti strijelni kanal. Vještak medicinske struke, izjašnjavajući se o toj mogućnosti, rekao je da je najvjerojatnije strijelni kanal posljedica jednog hica, mada nije isključio mogućnost da su oba hica prošla kroz isti strijelni kanal. Stoga je prvostupanjski sud s pravom povjerovao oštećeniku jer njegov iskaz nije isključen mišljenjem medicinskog vještaka.

Također je prvostupanjski sud s pravom odbio provesti dopunsko sudsko-medicinsko i balističko vještačenje radi utvrđenja da li je iz oružja MGV moguće ispaliti pojedinačni hitac. Balistički vještak Rade Stojadinović takvu mogućnost je dopustio, iako je iz tog oružja teško ispaliti pojedinačni hitac, što međutim ne isključuje obranu opt. Dragića da je on u ošt. Radoslava Ratkovića upravo iz tog oružja ispalio jedan hitac, koji je ošt. Radoslava Ratkovića pogodio kroz lice u predjelu čeljusti. Stoga je takva tvrdnja žalitelja paušalna i neutemeljena, pa nije bilo potrebno provoditi dopunsko vještačenje.

Tvrdnja žalitelja, da je na mjestu događaja pronađeno 12 čahura MGV i dvije čahure koje su ispaljene iz oružja „Scorpion“, ne dovodi u pitanje pravilno utvrđenje prvostupanjskog suda da je opt. Zdravko Dragić u ošt. Ratkovića ispalio ukupno dva hica, niti je prihvatljiva teza da je u ošt. Radoslava Ratkovića ispaljen rafal, jer je na tom mjestu sasvim nedvojbeno izvršeno više likvidacija, a ne samo ona neuspjela ošt. Radoslava Ratkovića, pa je sasvim moguće da je u ošt. Radoslava Ratkovića ispaljen jedan hitac iz oružja MGV, a da je u neku drugu osobu ispaljeno više hitaca, kojima pripadaju pronađene čahure oružja MGV, kao što je sasvim moguće da se na mjestu likvidacije više osoba pronađu i dvije čahure koje

pripadaju oružju „Scorpion“ (automatski pištolj call. 7,65 mm), a da se istovremeno ne pronađe čahura koja pripada oružju Kalašnjikov call. 7,62 mm iz kojega je opt. Zdravko Dragić u pravcu ošt. Ratkovića ispalio još jedan hitac.

Stoga nije bilo nikakve potrebe da se provodi dodatno balističko i sudsko-medicinsko vještačenje, kako bi se u odnosu na pokušaj likvidacije oštećenika Radoslava Ratkovića utvrdile odlučne činjenice, jer su one sasvim dostatno utvrđene iskazom opt. Zdravka Dragića te oštećenika Radoslava Ratkovića, koji se u pogledu broja hitaca i načina likvidacije u cijelosti podudaraju, kao što se podudaraju i u mnogim drugim dijelovima, osim u onim dijelovima gdje su njihove percepcije nužno posve drugačije, obzirom da je jedan žrtva, a drugi počinitelj.

Žalba također pokušava dovesti u pitanje iskaz zaštićenog svjedoka „Drave“ koji svjedoči o likvidaciji u kojoj je taj svjedok sudjelovao. Međutim, kako je riječ o događaju koji nije inkriminiran u optužnici državnog odvjetnika, to svake eventualne proturječnosti u iskazu svjedoka „Drave“ glede tog događaja su bespredmetne. Ono o čemu je svjedok „Drava“ svjedočio, a što je značajno sa aspekta predmetnog kaznenog postupka, jeste pripadnost tajnoj grupi kojoj je zapovijedala opt. Gordana Getoš Magdić te nazočnost događaju kada je opt. Zdravko Dragić bio napadnut od pripadnika grupe zbog neuspjele likvidacije ošt. Radoslava Ratkovića, pri čemu se svjedok „Drava“ sjeća da je opt. Zdravko Dragić bio uplašen i plakao.

Prvostupanjski sud dao je razloge zašto u pogledu pokušaja likvidacije ošt. Radoslava Ratkovića ne vjeruje onome što je o tome rekao krunski svjedok Krunoslav Fehir, o čemu je već bilo riječi u prethodnom dijelu obrazloženja ove presude, pri čemu valja istaknuti da je sam Krunoslav Fehir na glavnoj raspravi u konačnici odstupio od svog prvotnog iskaza da bi u likvidaciji ošt. Radoslava Ratkovića sudjelovao on, Jure Raletić i Zoran Brekalo.

Što se tiče zakonitosti dokaza – iskaza žalitelja Zdravka Dragića, isti je već bio predmetom preispitivanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske (rješenje broj I Kž-376/08 od 30. travnja 2008.), a kako je ovaj iskaz opt. Zdravko Dragić dao pred redarstvenim vlastima u nazočnosti branitelja te ga dva puta ponovio pred istražnim sucem u nazočnosti branitelja, to je posve neprihvatljivo da se radi o nezakonitom dokazu.

Žalba također bezuspješno pokušava dovesti u pitanje pripadnost opt. Zdravka Dragića tajnoj grupi i Samostalnoj uskočkoj satniji, obzirom na činjenicu da je o tome i sam optuženik – žalitelj iskazivao, što je potvrdila i opt. Gordana Getoš Magdić, tvrdeći da je opt. Zdravka Dragića u postrojbu doveo opt. Dino Kontić koji mu je šogor.

Stoga se žalba opt. Zdravka Dragića zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka te pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja ukazuje posve neosnovanom.

Na žalbe zbog pogrešne primjene kaznenog zakona

U žalbama svih optuženika bilo osobno, bilo po njihovim braniteljima, problematizira se pitanje da li je u inkriminirano vrijeme Republika Hrvatska imala status države u međunarodnom pravnom smislu i da li je oružani sukob, koji se odvijao na području Republike

Hrvatske, predstavljao međunarodni oružani sukob kao što to smatraju žalbe, ili unutarnji oružani sukob kao što to smatra prvostupanjski sud.

S tim u svezi, po stanovištu ovog drugostupanjskog suda, status Republike Hrvatske kao države u promatranom razdoblju nikada nije bio upitan. Republika Hrvatska bila je država sa svim elementima državnosti, vršeći efektivno na svom teritoriju zakonodavnu, sudbenu i izvršnu vlast.

Stoga se može smatrati da je riječ o omašci prvostupanjskog suda kada je u obrazloženju pobijane presude napisao da „do 15. veljače 1992. godine Republika Hrvatska nije bila država“, jer je iz naknadnog teksta obrazloženja vidljivo da prvostupanjski sud uvažava odluku Sabora Republike Hrvatske o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske sa ostalim republikama i pokrajinama SFRJ od 8. listopada 1991. godine, ali iz te odluke donosi pogrešan pravni zaključak da Republika Hrvatska do 15. siječnja 1992. nije imala status države (očito je prvostupanjski sud mislio na status države u međunarodnom pravnom smislu).

Po stanovištu ovog drugostupanjskog suda upravo tom odlukom od 8. listopada 1991. godine, kojom Republika Hrvatska, koristeći svoje suvereno pravo da samostalno odlučuje o državnopravnim svezama i asocijacijama u koje pristupa i iz kojih istupa, Republika Hrvatska kao samostalna i suverena država, postala je neovisna o bilo kojoj drugoj državi i asocijaciji država, i od tog trenutka svakoj drugoj državi i svakoj stranoj vojci bilo je jasno da, vršeći ratne operacije na području Republike Hrvatske vrši agresiju protiv Republike Hrvatske protiv njenih građana i njenog teritorija, dakle da vodi agresivni rat.

Stoga priznanja od strane drugih država, koja su uslijedila u 1991. i 1992. godini, te prijem Republike Hrvatske u članstvo Ujedinjenih naroda predstavlja samo deklaraciju tog stvarnog statusa Republike Hrvatske.

Prvostupanjski sud nije pogrešno primijenio kazneni zakon kada je optuženike oglasio krivima da su kršili odredbe čl. 3. st. 1. toč. a. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine te odredbe čl. 4. st. 1. i st. 2. toč. a., čl. 5. st. 3. i čl. 13. st. 2. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II.).

Naime, u žalbama se pravilno primjećuje da je Ženevska konvencija o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine bila kodifikacija međunarodnopravnih običaja i općih načela ratovanja prihvaćenih od civiliziranih naroda, u oružanim sukobima s međunarodnim elementom. U žalbama se također pravilno primjećuje da je ta Konvencija imala za cilj zaštititi građane jedne strane u sukobu od oružanih postrojbi druge strane u sukobu, pri čemu se ta Ženevska konvencija nije osvrtila na zločine koje bi jedna od zaraćenih strana počinila prema vlastitim državljanima.

Međutim, iako je Protokol II. (Dopunski protokol Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba) primarno imao za cilj da zaštiti od svakog napada, nečovječnog i nehumanog postupanja građanske osobe- civile od pripadnika suprotne zaraćene strane, valja primijetiti da se u preambuli tog Dopunskog protokola (Protokol II.) navodi da se tim Protokolom u suštini štite sve civilne osobe i svi

građani od neosnovanih i neopravdanih napada oružanih postrojbi kojima zaštita nije pružena po samoj Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih osoba za vrijeme oružanih sukoba iz 1949. godine. Odatle slijedi da Protokol II. pruža zaštitu i državljanima vlastite države od vlastite vojske, pa je prvostupanjski sud pravilno primijenio Protokol II. jer u slučaju o kojem se ovdje raspravlja riječ je o postupanju vojske Republike Hrvatske prema vlastitim državljanima, koji su drugačijeg nacionalnog, etničkog ili nekog drugog opredjeljenja.

Prema odredbi čl. 4. st. 1. Protokola II. sve osobe koje izravno ne sudjeluju u neprijateljstvima, bez obzira na to je li njihova sloboda ograničena ili nije, imaju pravo na poštovanje svoje ličnosti, svoje časti, ...u svakoj će se prilici s njima postupati čovječno bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja, a u st. 2.a istog članka zabranjeno je i ostaje zabranjeno u svako doba i na svakom mjestu nasilje protiv života i tijela, zdravlja i fizičkog ili mentalnog blagostanja osoba, osobito ubojstva te okrutni postupci, kao što su mučenje, sakaćenje ili bilo koji oblik tjelesne kazne.

Stoga opt. Branimir Glavaš, osobno i u žalbama svojih branitelja, neosnovano primjećuje kako tjelesne ozljede koje je zadobio oštećenik Nikola Vasić iz toč. 1. a) izreke pobijane presude nisu takvog kvaliteta da bi udovoljavala definiciji ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, o čemu je već bilo riječi.

Ošt. Nikola Vasić je, prema pravilnom utvrđenju prvostupanjskog suda, bio podvrgnut zlostavljanju, tjelesnom ozljeđivanju te ponižavajućem i okrutnom postupanju do te mjere da je, ne samo što je ima tjelesne ozljede, već je uslijed zlostavljanja i premlaćivanja došlo do popuštanja njegovih vegetativnih funkcija tako da nije mogao kontrolirati niti fiziološke potrebe, što se može smatrati osobito nečovječnim postupkom prema oštećeniku u zreloj životnoj dobi, od strane opt. Branimiru Glavašu podređenih osoba.

Treba podsjetiti da međunarodno kazneno pravo predstavlja dio pravnog sustava Republike Hrvatske, kako onaj dio koji je kodificiran u obliku međunarodnih konvencija, protokola i deklaracija, tako i onaj dio koji je izravno unesen u kaznenopravni poredak Republike Hrvatske kroz Kazneni zakon Republike Hrvatske, ali isto tako i opća načela kaznenog prava priznata od strane civiliziranih naroda predstavljaju izvor međunarodnog kaznenog prava ukoliko ih je moguće podvesti pod odgovarajuće pravne norme kaznenog zakona. Svakako je protivno izloženim odredbama kodificiranog međunarodnog prava kao i općim načelima civiliziranih naroda postupanje sa civilnim osobama na način da im se nanose teške patnje i poniženja, što je Republika Hrvatska sankcionirala odredbom čl. 120. st. 1. OKZRH.

Stoga su neosnovane sve žalbe koje tvrde da prvostupanjski sud nije mogao primijeniti Protokol II. na konkretan slučaj.

Isto tako se neosnovano u žalbi opt. Branimira Glavaša, tvrdi kako Nikola Vasić ne spada u osobe koje su zaštićene međunarodnim humanitarnim pravom obzirom na odredbu čl. 5. 4. Ženevske konvencije, koja od svoje zaštite isključuje osobe za koje strana u sukobu opravdano sumnja da se bave aktivnošću štetnom za državu, s obzirom da je Nikola Vasić zbog svoje neprijateljske djelatnosti prema Republici Hrvatskoj osuđen pred Vojnim sudom u Osijeku na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine.

Žalbe pritom pravilno citiraju odredbu čl. 5. 4. Ženevske konvencije i pravilno smatraju da je Nikola Vasić osuđen zbog djelatnosti štetne za državu, ali pritom propuštaju imati na umu odredbu čl. 4. Protokola II. prema kojem se u svim situacijama na svakom mjestu i u svako doba zabranjuje nasilje protiv života i tijela, zdravlja i fizičkog ili mentalnog blagostanja osoba, a osobito ubojstva te okrutni postupci kao što su mučenje, sakaćenje ili bilo koji oblik tjelesne kazne. Postupci prema oštećeniku Nikoli Vasiću svakako se mogu svrstati među one zabranjene čl. 4. Dopunskog Protokola II. jer je riječ o nasilju protiv života i tijela, fizičkog i mentalnog blagostanja osobe. Stoga je, suprotno žalbi opt. Branimira Glavaša, prvostupanjski sud na utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio međunarodno kazneno pravo te inkriminirano ponašanje optuženika pravilno pravno označio.

Međutim, u pravu je žalba opt. Branimira Glavaša u pogledu povrede kaznenog zakona, kada tvrdi da u konkretnom slučaju nije bilo mjesta primjeni odredaba o stjecaju. Treba poći od činjenice da je kod kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH zaštitni objekt civilno stanovništvo, dakle dio stanovništva koji nije uključen u ratne operacije. Stoga broj žrtava pojedinog ratnog zločina nije od utjecaja na broj kaznenih djela koje počinji dotični počinitelj, moguće je ratni zločin protiv civilnog stanovništva počinjati na način da se ugrozi samo jedna žrtva, a broj žrtava može biti i neograničeno velik.

U konkretnom slučaju, postupanje opt. Branimira Glavaša pri počinjenju kaznenog djela opisanog pod toč. 1. i toč. 2. izreke pobijane presude je vremenski vrlo blisko povezano, točkom 1. obuhvaćeni su događaji iz srpnja i kolovoza 1991., točkom 2. događaji od studenog i prosinca iste godine. Osim što postoji vremenski kontinuitet također postoji i drugi niz sjedinjujućih elemenata koje tom postupanju opt. Branimira Glavaša daju svojstvo jednog produljenog djelovanja. Žrtve kaznenog djela iz toč. 1. i 2. izreke pobijane presude su osobe koje su, po prosudbi nalogodavca navodno bile opasne za vitalne interese obrane Republike Hrvatske do to mjere da ih treba privesti, zlostavljanjem ispitati, čak i likvidirati. Način počinjenja je vrlo sličan, te osobe su uhićivane, zatvarane, zlostavljane, a neki od njih (oni iz toč. 2.) nakon toga i likvidirane na identičan način, dakle riječ je o jedinstvenom produljenom umišljaju. Iste su okolnosti djela – agresorski rat protiv Republike Hrvatske, na istom teritoriju, opt. Branimir Glavaš koristio je isto svojstvo-stvarnu zapovjednu moć nad vojnicima koji su neposredni izvršitelji, što znači da postoje i subjektivni i objektivni objedinjujući faktori. Stoga nije bilo zakonskog utemeljenja da presuda pojedine događaje za koje je opt. Branimir Glavaš oglašen krivim dijeli na dva zasebna kaznena djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i da mu se najprije utvrđuju pojedinačne kazne, a zatim izriče jedinstvena kazna.

Naprotiv, riječ je o jednom produljenom kaznenom djelu, počinjenom sa dva modusa izvršenja (dva oblika izvršenja istog kaznenog djela), jedno počinjeno nečinjenjem, a drugo činjenjem, u vremenskom kontinuitetu, u istoj situaciji, koristeći isto svojstvo i iste okolnosti koje su bile motivom za činjenje predmetnih radnji.

Stoga je u tom smislu trebalo preinačiti pobijanu presudu u pravnoj oznaci djela u odnosu na opt. Branimira Glavaša te inkriminiranu djelatnost za koju je proglašen krivim u toč. 1. i 2. izreke pobijane presude pravilno pravno označiti kao jedno kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH.

Iz izloženih razloga, žalba opt. Branimira Glavaša zbog povrede kaznenog zakona je osnovana, dok žalbe ostalih optuženika iz iste osnove nisu osnovane, budući da je prvostupanjski sud na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje u odnosu na svakog optuženika ponaosob pravilno primijenio domaće i međunarodno kazneno pravo kada ih je proglasio krivim za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH.

Na žalbe zbog odluke o kazni

Suština žalbi svih optuženika zbog odluke o kazni, bilo osobno bilo po braniteljima, svodi se na tvrdnju da kazna nije dostatno individualizirana niti obrazložena te da nisu razlučene olakotne i otegotne okolnosti za svakog od optuženika jer da se one iznose suviše sumarno i uopćeno, da nije vidljivo kako je koja od navedenih okolnosti u konačnici utjecala na visinu kazne koja je izrečena svakom pojedinom optuženiku. Posljedica takvog postupanja prvostupanjskog suda je, prema žaliteljima, da se odluka o kazni ne može niti valjano ispitati niti usporediti sa ostalim optuženicima. Žalbe drže paušalnim navod prvostupanjskog suda da su kazne primjerene težini počinjenih kaznenih djela i da su individualizirane.

Iako je prvostupanjski sud odmjeravanja kazne obrazložio doista sumarno, treba primijetiti da je svakom od optuženika olakotnom cijenjena neosuđivanost, osobne i obiteljske prilike, a izvan konteksta inkriminiranih događaja i njihovo učešće u Domovinskog rata, te doprinos obrani Republike Hrvatske. S druge strane, otegotnim im je cijenjena težina počinjenih kaznenih djela, prije svega sa aspekta društvene neprihvatljivosti njihovih postupaka prema jednoj nezaštićenoj kategoriji civilnog stanovništva u vrijeme rata, odnosno oružanog sukoba, kao i činjenica da su pogubljene nedužne osobe, način počinjenja tih djela, izražena upornost u realizaciji te broj žrtava koji je nastao ovakvim protupravnim postupanjem optuženika. Nadalje, prvostupanjski sud je cijenio ulogu i učešće svakog od optuženika ponaosob u ostvarenju djela, jer su u činjeničnom opisu izreke pobijane presude sadržane radnje kojima su pojedini optuženici ostvarili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, za koje je pojedini optuženik proglašen krivim.

Uvažavajući razloge koje je pri odmjeravanju kazne iznio prvostupanjski sud te iz činjenica koje je utvrdio, a relevantne su za kaznu, treba istaći i sljedeće:

Opt. Branimir Glavaš neosuđivana je osoba, sa izuzetno značajnim doprinosom za obranu Republike Hrvatske od nametnutog agresivnog rata, iz kojeg rata je izišao sa činom generala Hrvatske vojske. Trebalo je također cijeniti činjenicu da su predmetna kaznena djela počinjena u najtežim trenucima za opstanak Republike Hrvatske, inkriminacije iz toč. 2. počinjene su nakon pada Vukovara i strahovitih zločina koji su se desili nad civilnim hrvatskim stanovništvom, što nikako ne opravdavaju činjenje ovog kaznenog djela, ali upućuje na situaciju panike i straha u kojoj se našao Grad Osijek nakon pada Vukovara, kada su cijevi svih oružja neprijatelja bile uperene u pravcu Osijeka. Također valja primijetiti da opt. Branimir Glavaš od 1991. na ovamo nije počinio nikakvo kazneno djelo, što znači da je riječ o jednom situacijskom deliktu koji je specifičan samo za ratno stanje u kojemu se našla Republika Hrvatske, jer drugih kaznenih djela ovaj optuženik nije činio niti prije, a niti poslije

počinjenja predmetnog kaznenog djela. Zbog toga, a uzimajući u obzir i činjenicu da je djelatnost za koju je opt. Branimir Glavaš oglašen krivim pod toč. 1. i pod toč. 2. izreke pobijane presude trebalo pravilno pravno označiti kao jedno kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, to je po stanovištu ovog drugostupanjskog suda sada izrečena kazna zatvora u trajanju od osam godina u cijelosti primjerena i dostatna da poluči svrhe kažnjavanja, kako sa aspekta individualne tako i generalne prevencije i da u sebi odražava načelo pravednosti kažnjavanja počinitelja ovakvih kaznenih djela, a počinjeni zločin doživjeti će pravednu osudu.

Slične okolnosti treba navesti i u odnosu na opt. Ivicu Krnjaka koji je prvostupanjskom presudom oglašen na kaznu zatvora u trajanju od osam godina. Opt. Ivica Krnjak osoba je u poznijoj životnoj dobi, star je 68 godina, ima iznimne zasluge za obranu Grada Osijeka i Republike Hrvatske. Stoga će kaznom zatvora u trajanju od sedam godina u cijelosti biti ostvarena svrha kažnjavanja.

U odnosu na opt. Gordanu Getoš Magdić, koja se kao mlada djevojka od 23 godine uključila u obranu Republike Hrvatske, treba posebno istaći olakotnim na njenoj strani činjenicu da je svojim iskazom pred redarstvenim vlastima 20. studenog 2006., kod kojeg je ostala i pred istražnim sucem, u bitnome doprinijela rasvjetljavanju događaja iz toč. 2. pobijane presude, kako u odnosu na opt. Branimira Glavaša, tako i u odnosu na ostale optuženike. Osim toga, treba uvažavati i činjenicu da je opt. Gordana Getoš Magdić umirovljena dočasnica Hrvatske vojske, majka dvoje djece. Stoga je za očekivati da će se kaznom zatvora u trajanju od pet godina, umjesto sedam godina kako je odmjerio prvostupanjski sud, u cijelosti ostvariti svrha kažnjavanja i u odnosu na ovu optuženicu.

Optuženicima Dinu Kontiću, Tihomiru Valentiću i Zdravku Dragiću olakotnim treba cijeliti neosuđivanosti kako prije tako i nakon ovoga djela, što znači da nisu skloni kriminalu, da su se kao mladići uključili u obranu Domovine u situaciji kada je bila napadnuta od brojnijeg i tehnički superiornijeg neprijatelja te da su postupali po zapovijedima koje su doduše imali pravo odbiti.

Pored toga, inkriminirana djelatnost opt. Dina Kontića odnosi se samo na inkriminaciju opisanu u toč. 2. c) pobijane presude, a njegov doprinos počinjenju kaznenog djela pokušaja likvidacije oštećenika Radoslava Ratkovića sastoji se u tome što je dovezao opt. Zdravka Dragića na nasip rijeke Drave radi likvidacije ovog oštećenika, doduše u sklopu zajedničkog plana.

Opt. Tihomir Valentić sudjelovao je u izvršenju kaznenog djela pod toč. 2. a), b) i c) izreke pobijane presude, jednako kao i opt. Zdravko Dragić.

Međutim, opt. Zdravku Dragiću posebno valja cijeliti doprinos razotkrivanja kaznenih djela pod toč. 2. a), b) i c) izreke pobijane presude, a glede utvrđivanja kaznene odgovornosti u odnosu na opt. Ivicu Krnjaka i opt. Gordanu Getoš Magdić i u odnosu na toč. d). Osim toga, opt. Zdravku Dragiću treba cijeliti da je u postrojbi boravio vrlo kratko i kada je shvatio čime se postrojba bavi te skoro i sam postao žrtvom, istu je napustio, čime je pokazao svoj pravi odnos prema djelatnosti kojom se bavila tajna grupa.

Izložene olakotne okolnosti optuženicima Dinu Kontiću, Tihomiru Valentiću i Zdravku Dragiću u svom zbiru predstavljaju osobito olakotne okolnosti koje opravdavaju ublažavanje kazne ispod zakonskog minimuma od pet godina u smislu čl. 39. st. 1. u svezi čl. 38. toč. 2. OKZRH.

Stoga će kaznom zatvora u trajanju od tri godine i šest mjeseci u odnosu na opt. Dinu Kontiću i opt. Zdravku Dragića, a kaznom zatvora u trajanju od četiri godine i šest mjeseci u odnosu na opt. Tihomira Valentića u cijelosti biti polučena svrha kažnjavanja.

Ovako izrečenim kaznama zatvora u odnosu na sve optuženike, zločin će doživjeti potpunu osudu, njegovi počinitelji će dobiti pravednu kaznu, a sa stanovišta generalne prevencije ova presuda bit će jasna poruka svima da ratni zločin nikada ne može zastarjeti i da neće proći nekažnjeno.

Iz istih razloga zbog kojih su osnovane žalbe optuženika zbog odluke o kazni, argumentum a contrario, žalba državnog odvjetnika nije osnovana.

U izrečene kazne zatvora optuženicima je temeljem odredbe čl. 45. st. 1. OKZRH valjalo uračunati i vrijeme provedeno u pritvoru.

Pravilno je prvostupanjski sud odlučio i o troškovima kaznenog postupka, u odnosu na opt. Ivicu Krnjaka, jer je samo taj optuženik žalbu podnio u tom dijelu, ali ju nije obrazložio. Međutim, prvostupanjski je sud odluku o troškovima kaznenog postupka dostatno obrazložio time da je troškove kaznenog postupka dosudio samo oštećeniku Radoslavu Ratkoviću zastupanom po punomoćnici Ljiljani Banac, dok je sve optuženike oslobodio ostalih troškova kaznenog postupka.

Kako su dakle, žalbe opt. Branimira Glavaša, opt. Ivice Krnjaka, opt. Gordane Getoš Magdić, opt. Dina Kontića, opt. Tihomira Valentića i opt. Zdravka Dragića djelomično osnovane, a žalba državnog odvjetnika nije osnovana, i kako ispitivanjem pobijane presude u smislu čl. 379. st. 1. toč. 1. i 2. ZKP nije nađeno bitnih povreda odredaba kaznenog postupka na koje ovaj sud, kao drugostupanjski, pazi po službenoj dužnosti, a niti da je na štetu optuženika povrijeđen kazneni zakon, osim u odnosu na opt. Branimira Glavaša, koja povreda je ovom odlukom otklonjena, to je sa žalbama stranaka postupljeno kao u izreci ove drugostupanjske presude, na temelju čl. 390. st. 1. i čl. 387. ZKP-a.

U Zagrebu, 2. lipnja 2010.

Zapisničarka:
Martina Slunjski, v.r.

Predsjednica vijeća:
Senka Klarić-Baranović, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijem i otpremu:

Štefica Klepac